

ZELO PRIMERNA SLIKA za ilustriranje organizacije Združenih narodov.

IGRANJE VELESIL S PALESTINSKIM PROBLEMOM NA STROŠKE MIRU

V prvi svetovni vojni je turški sultan Palestino izgubil in vse svoje ostalo cesarstvo. Zasedli so jo Angličani. In potem so jo na mirovni konferenci dobili v upravo pod okriljem lige narodov.

Že od kraja vojne leta 1914 so se v Angliji odločili pridobiti v tekmi s kaiserjevo Nemčijo Žide na svojo stran. Kajti takrat so bili oni mogočen faktor finančno, politično in v mednarodni trgovini. V Nemčiji pod kaiserjem niso bili preganjani, pač pa pod carjem. Zato so ameriški Židje takrat obrnili svojo borbo proti carjevi Rusiji, ki je bila v vojni angleška zaveznica.

Ko se je začela še Wilsonova administracija ogrevati za pomoč Angliji, je bil posebno na konservativne ameriške Žide storjen pritisk, naj se odločijo za podpiranje zveznikov. V zameno pa jim je angleški vnunji minister Balfour obljubil Palestino.

Po zmagi je angleška vlada res pristopila v Palestino več sto tisoč Židov, ni pa jim jo dala. To so ji silno zamerili. Anglija je svoje stališče spremenila čim je bila na varnem. Židje so ji med vojno željo izvršili. Po vojni pa so Arabci pretili angleškim oljnim interesom. In nacionalisti v Egiptu so jim povzročali težave.

Tako je Anglija naseljevanje Židov v Palestino drastično omejila. Dovolila jim je v sporazumu z Arabci kupovati zemljo le v gotovih predelih. Žide, ki so se med in po minuli vojni hoteli preseliti iz Evrope v svojo pradomovino, je pogнала nazaj. Nastali so nemiri, teroristi arabskih in židovskih skupin so pobijali v Palestini drug drugega, in Angleže. Slednji so enako vračali.

Končno so Angleži sklenili svoje varuštvo nad Palestino opustiti in koncem minulega tedna so odšli. Židje pa so jo oklicali za svojo državo in ji dali ime Izrael.

Predsednik Truman je nemudoma priznal — v veliko presenečenje vsega sveta. Kajti v dobrih nekaj tednih se je trikrat premislil. Prvotno je podpiral Anglijo. Nato je družtvu narodov predlagal razdelitev Palestine v dve državi. Židje so predlog pozdravili in v ŽN so ga odobrili. Zastopniki arabskih dežel pa so zaprtili z vojno, ako se ga izvede. Ko je Truman s svojimi svetovalci uvidel, da mislijo zares, je spot na veliko presenečenje vsega sveta svoj prvotni predlog preklical.

A ko so Angleži odšli in Židje pa si ustanovili svojo vlado, so Arabci udarili nanje.

Trumanovo priznanje je bilo izvršeno nagloma. Nova židovska vlada ga ni niti še utegnila vprašati, naj je prizna, pa je to že storil. Pravijo, da se mu je tako mudilo, da bi Rusijo prehitel.

Taka je po svetu "politika sile", ali kot pravijo Angleži, "power politics". Ves idealistični program, ki so nam ga oglašali med vojno, je šel k vrugu, kakor Wilsonovih 14 točk po prvi svetovni vojni.

Kje na svetu je kaka sila, ki bi mogla preprečiti blazno tiščanje v tretjo svetovno vojno?

Socialisti v sovj. orbitu prekinili stike z zapadom

Socialistične stranke takozvanega vzhodnega bloka so prekinile vse stike s socialističnimi strankami zapadnega bloka.

Zadnja, ki je izvršila ta sklep, je social-demokratska stranka v Bolgariji. V svoji izjavi je obsojila tudi nedavno konferenco

social-demokratskih ter laborističnih strank, ki se je vršila meseca aprila v Parizu.

Ze l. 1944 je večina bolgarske stranke izdala geslo, da sovražnik ljudstva je na desnici, ne na levi.

Druge social-demokratske stranke, ki so že prej prekinile odnose s strankami zapadnih dežel, so romunska, madžarska, češka in poljska.

V Jugoslaviji pa že pred vojno ni bilo organizirane social-

Kdo plačuje stroške v tekmi kandidatov republ. stranke?

Republikanska stranka ima tekmecev za najtežjo službo v tej deželi da kaj! Namreč predsedniških kandidatov.

Dnevnik Chicago Tribune, ki je republikanski list in posest enega največjih bogatašev v tej deželi, trdi, da je minnesotski Harold Stassen potrošil v svoji kampanji za nominacijo do konca aprila blizu milijon dolarjev. Kdo mu jih je dal?

Omenjeni list trdi, da je Stassen kandidat mednarodnih banirjev z Wall Streeta. McCormick se na bogataške manipulacije razume in je nedvomno v njegovi trditvi veliko resnice. Cemu naj bi kdo investiral v kateregakoli posameznika kar milijon zgoj da bo ta njegov kandidat nominiran, kaj še le potem, ko je treba voditi kampanjo zanj v končnem volilnem boju!

Stassen je kandidat kapitalističnih interesov, ki pa jih zakriva s tem, da ga oglašajo za "liberalnega progresivca". Pač naivnim ljudem pesek v oči.

Vsakdo, ki dobi kar takole tebi nič meni nič milijon, da se bi prirnil v nominacijsko listo, mora komu služiti. In če Stassen podpira Wall Street, kakor trdi Tribune, potem je jasno, da on ni ljudski kandidat. A vendar — kjerkoli kandidira, se zdi, da je ljudstvo z njim. Je močna osebnost, zna govoriti, se hliniti ženskam, govori za unije, kot je pač navada v volilnih kampanjah in ob enem rohni proti "komunizmu". To je sedaj v Ameriki v modi, ne samo v severni temveč tudi v južni.

Najresnejša Stassenova tekmeča v republikanski stranki sta senator Taft iz Ohia in newyorški governor Dewey. Tudi ona dva imata v tej tekmi na razpolago stotisočake.

Senator Taft ima veliko oporo na srednjem zapadu, toda nasprotujejo mu unije radi postave, ki nosi njegovo ime Hartley-ovo ime. A v volitvah se navadno izkaže, da glasujejo člani unij prav tako reakcionarno kakor farmarji.

Governor Dewey ima podporo svoje države in pa ranih drugih vzhodnih držav. Pravijo, da ga Wall Street ne podpira, pač pa razni drugi kapitalistični interesi. To so torej na republikanski listi trije glavni tekmeči, ki se bore, da bi prišli za glavarja v belo hišo.

Tudi general MacArthur je priglasiel kandidatura. Hearst mu je na vse višje pomagal, a odziv zanj v primarnih volitvah je bil ničev.

demokratske stranke, ki bi kaj pomenila. V Sloveniji jo je razbila klerikalna diktatura pod vodstvom pokojnega dr. Antona Korošca. V Srbiji je delovala pod vodstvom Živko Topalovića. Slednji je med vojno deloval proti partizanom in načeljeval političnemu odboru Draže Mihajlovića. Zagotavljal je zvestobo takratnemu kralju Petru in njegovi vladi v Londonu. Po zmagi partizanov v Jugoslaviji je Topalović pobegnil v Italijo

KOMENTARJI

Zbira in presoja urednik

Židov je v Palestini kakih 700.000, arabske dežele pa imajo po svojih podatkih 35.000.000 prebivalcev. Židje imajo torej proti sebi v slučaju, da se vojna razplamti, veliko maso bojevitih ljudi.

George Polk je bil korespondent ameriškega radio omrežja CBS. Dne 15. maja so ga našli v vodi v solunskem pristanišču. AP poroča, da je imel zvezane roke. Pred par tedni je odšel iz Aten, da pride v stik z gerilci ter njihovim poveljnikom Markosom Vafiadesom. Vlada v Atenah "sumi", da so Polka umorili "komunisti". Radio komentator omenjene družbe je dne 16. maja dejal, da bi to bilo čudno, kajti proti njim ni hotel širiti nikake vladne propagande. Dostikrat je pisal simpatično o gerilcih. In o vladnem terorju je kritično poročal. Torej bi "komunisti" prav tako lahko rekli, da so ga umorili vladni ljudje kot sumi vlada komuniste zločinca. Kajti baš v minulih tednih je dala pomoriti stotine nedolžnih ljudi, zato ker je nekdo umoril enega ministra. Vlada je rekla, da so dotičniki, ki jih je dala pobiti, bili udeleženi v uporu pred štirimi leti. Toda čemu jih ni že takrat kaznovala?

James M. McMillin iz Boulderja, Colo., je bil ameriški oficir in uposlen v ameriški ambasadi v Moskvi do maja to leto. Ker pa je imel intimno znanje z neko sovjetsko lepoticico in so ga osumili, da špijonira zanj, so mu v ambasadi rekli, da naj dne 15. maja odpotuje nazaj v Zed. države. Fant pa se je premislil in ambasadi sporočil, da bo rajše ostal v Rusiji. Ameriško poslanstvo je o tem obvestilo naš državni department, ki se mu je zdelo stvar tako važna, da je takoj sklical reporterje ter jim tolmačil zadevo. Pojasnjuje, da je fant mlad in naiven in ga je vsled tega zalo dekleta la-

hko "zapeljala". Bila je poročna z ameriškim častnikom Johnom Biconishom, a jo je pustil in se vrnil v Zed. države. Dekle ima torej izkušnje. McMillin je bil uradnik pri ameriškem vojnem atašeju v Moskvi in imel upogled v mnoge tajnosti. Dekle je torej lahko veliko izvelkla z njega. Enako kot McMillin je storila Miss Annabel Bucar (pravo ime bržkone Bucar) iz Pennsylvanije, ki je bila tudi uposlena v ameriškem poslanstvu v Moskvi. Pustila je službo in za vzrok navedla, da se želi poročiti s sovjetskim državljanom. Kar je pri tem značilno je to: V Zed. državah in v Kanadi je pustilo službo v sovjetskih poslanstvih par višjih in nižjih uradnikov in nato izdali skrivnosti sovjetske ambasade v Washingtonu in poslanstva v Kanadi. In ob enem so izjavili, da se v sovjetsko "sužnost" ne bodo več vrnili. A prej opisan slučaj dokazuje, da ima ameriška ambasada enake neprilike in da se dobe Američani, ki se jim v tamošnji "sužnosti" bolj dopade kakor pa v naši svobodi.

Jugoslavija ima s tistimi, ki se ne morejo privaditi novega reda, dokaj neprilik. Nedavna obravnava in Ljubljani proti špijonom in provokatorjem, ki so v službi tujih vlad, in nedavna slična obravnava v Beogradu to dokazuje. Ta v Ljubljani je bila že druga. Dne 14. maja pa je bila zaključena obravnava v Skoplju. Stirje so bili obsojeni na smrt in sedem pa na 10 do 20 let zapora. Vodili so po macedonij teroriistične aktivnosti in poskušali so ubiti vladne uradnike. Teh neprilik bi bilo v Jugoslaviji manj, če bi tuji in domači agente v službi vnanje propagande ne sušljali med ljudi, da pride kmalu do vojne in Jugoslavijo bodo zasedle ameriške in (Konec na 4. strani)

Nekaj o naših stvareh

Joe Vidmar iz Milwaukeeja je v prejšnji številki priporočil zvišati naročnino na Proletarca s \$3 na \$4. Priznava, da to ne bo zadostovalo, a nekaj pa bo le pomagalo.

\$1 bi bilo v primeri s podražitvami, ki jih imamo v tej naraščajoči inflaciji, sicer pomoč, toda ako si predstavimo, da so samo naši tiskarski stroški narasli v minulih letih na več kot sto odstotkov, potem bi morali tudi naročnino zvišati nad sto odstotkov. Veliko naših agitatorjev je mnenja, da je bolje Proletarca vzdrževati s pomočjo tiskovnega sklada. Naročnike naš delavski list je težavno dobiti, posebno v kritičnih časih. Zvišanje naročnine bi po nasvetih nekaterih ne bilo na mestu zato, ker bi izgubili s tem naročnike in problem bi ostal prav tak kot je sedaj.

Tudi si moramo predočiti, da se zgolj z naročnino ne vzdržuje noben ameriški list, razen razna glasila unij, ki so obligatna in plačujejo tiskovne in druge stroške iz asesmenta članov.

Glede nasvetov o zvišanju naročnine bo torej treba razpravljati v našem eksekutivnem odboru in naš stari prijatelj Joe Vidmar pa bo lahko o tem govoril tudi na konferenci Prosvetne matice in JSZ, ki se bo vršila v Milwaukeeju v nedejo 13. junija.

Na vse pridružene organizacije apeliramo, da pošljejo čimveč zastopnikov, kajti časi, v kakršnih smo danes, so izredno resni in je potrebno, da pridemo skupaj ter razpravljamo in sklepamo o našem delu kadarkoli imamo priložnost. Take prilike pa so redke — torej ne zamudimo konference v Milwaukeeju.

Kar se agitacije za Proletarca tiče, bomo morali zanj podvzeti organizirano kampanjo. Vzrok, da je že nismo pričeli, je bila nabiralna akcija prispevkov v sklad za obrambo svobode našega tiska. Zato smo tej pomagali, v nadi, da se ona dobro zaključil in potem šele pričnemo s tisto za ohranitev našega lista, ki ga ogroža dolg.

V Waukeganu so storili veliko, kar je bilo povedano v prejšnjih številkih in je tudi v tej in nadejamo se še sličnih akcij. Toda za vzdržanje Proletarca bomo morali pristopiti še drugi, namreč oni, ki so mu naklonjeni. Treba mu je več agitatorjev in podpornikov. O tem več v kratkem.

Petrolej smrdi tudi v političnih spletkah in v zveznem kongresu

Pretnje z zapori. — Kralj Ibn Saud si dobil velike dohodka. — Trik z "lend-lease"ni" dajatvami. — Tolmačenje proglašenja Trumanove doktrine

Senator Langer iz North Dakote je v senatu dejal med drugim: "Ljudje, ki so izposlovali ta sporazum (oljni kontrakt s kraljem Saudi Arabije), bi morali biti v ječi. Oni, ki zahtevajo, da grede ameriški fantje v tuje dežele protektirati njihova oljna polja, so izdajalci Zedinjenih držav. Naj se odpovedo amerškemu državljanstvu, ali pa naj se jim ga vzame."

Drzna obsodba
To je bila drzna obsodba ameriških oljnih interesov, a zaslužili bi še vse huješe.

Pogodbo med ameriškim oljnimi družbami in Saudi Arabijo je na licu mesta preiskoval senatni odbor, ki mu načeljuje senator Brewster. Iz njegovega poročila črpamo sledeče podatke:

Ko so ameriški oljni izvedenci ugotovili, da so v Saudi Arabiji velika petrolejska ležišča, so nastopili pri kralju Ibn Saudu zastopniki Standard Oil in Texas kompanije ter mu predložili

načrt za izrabljanje tega prirodnega bogastva. To je bilo še pred vojno.

Ameriška družba, ki obratuje v Saudi Arabiji, si je dala skrajšano ime "Aramco". Pomeni "Arabako-Ameriška oljna kompanija". V nji so združene sedaj štiri ameriške oljne družbe.

Kralj Ibn Saud je zahteval od nje šest milijonov dolarjev na leto. To se ameriškim oljnim magnatom ni zdelo veliko, toda so tuhtali, kako bi ta izdatek zvrgli na zvezno mesto na svojo blagajno. Ta skema je bila predložena predsedniku Rooseveltu. On jo je izročil v študiranje svojememu zaupniku Harryju Hopkinsu. In opraviti je imel z njo tudi Jesse Jones, načelnik Rekonstrukcijske finančne korporacije. Oba sta predsedniku rekla, da je ni zakonite poti, po kateri bi mogla ameriška vlada plačati kralju zahtevano vsoto.

Izhod se vedno najde
A pojasnila sta, da se to lahko stori po ovinkih. Takrat je bil v veljavi že Rooseveltov "lend-lease". Torej izročimo zahtevano vsoto Angliji, katero podpiramo, ker je v vojni, ona pa naj jo "zapravi" kot bo najboljšje. To je bilo slepilo. Vsoto je dobila z zaupnim naročilom, da jo odda kralju Ibnu Saudu v interese omenjenega ameriškega oljnega kartela. To se je zgodilo. Anglija je dobila na ta račun 90 milijonov dolarjev in jih iz-

(Konec na 5. strani.)

V TEJ ŠTEVILKI

Relifni paketi, ki jih pošiljamo v Jugoslavijo, so sedaj podvrženi tamkajšnji carini. Vsa pojasnila o tem, kolikor jih imamo dosedaj, so v tej številki na 2. strani.

Članek o konvenciji socialistične stranke je na 2. strani. Rudi Potochnik iz Detroita je napravil daljše potovanje v zapadne države. Njegov potepis se pričinja v tej številki.

O raznih priredbah v Clevelandu piše Joseph F. Durn.

Joško Oven opisuje v svoji koloni na 2. strani koncertno priredbo v Wakeganu, ki se je vršila 9. maja. Nadaljnje poročilo o nji bo v prihodnji številki.

Griška vlada strelja opozicionince, ki so bili obtoženi prevratnih aktivnosti in obsojeni za osumljence še pred štirimi leti. Sedaj jih strelja iz maščevanja, ker je bil en njen član ubit. O tem ima na angleški strani izredno značilen članek Kenesaw M. Landis II.

Dalje je v tej številki članek o "mirovnih" tipanjih ameriškega poslanika v Moskvi in o Trumanovi ugotovitvi, da ostane vse kakor je bilo.

In je v nji mnogo drugih različnih spisov. Čitajte jih, ker namenjeni so delavcem njim v korist.

Magnati odločno v zaroti za uničenje unij

Bitke policije, deputijev ter milice proti stavkarjem so spot postale vsakdanjost, kakor so bile pred Rooseveltovo dobo.

V Minnesoti je poslal governor proti stavkarjem milico, ki je nastopila po vojaško, za kar je izvečbana. Proti množici piketov in drugih delavcev, ki so šli v boj za svoje zahteve proti mesnemu trstu, je nastopilo 600 minnesotskih miličnikov s nasajenimi bajoneti. Naravno, da jim množice stavkarjev ni bilo težko razgnati. Delavci se proti bajonetom, tankom, bombam in strojnjam brez moči zato, ker izročajo politično med svojim izkoriščevalcem v vsakih volitvah.

Komentatorji, ki so unijam naklonjeni, trdijo, "iz dobro počutenih virov", da se je zveza in-

dustrialec zavzela iti v ofenzivo za razbitje unij sedaj, ker je deljstvo postalo "brezbrizno". Drugi so delavci uvideli, da jih vsaka stavka stane veliko več kot pa dobe po poravnavi zvišanja mese in čim za zvišanjem poskočijo tudi cene.

Mojni trust je obratoval svojo industrijo akosi minule tedne stavke s velikimi stroški, a si jih lahko privoščil, ker je podražil produkte. Stavkarji pa so morali vtrajati teden za tednom skoro brez podpore in porabili tisto malo prihrankov kar so jih imeli.

Izgubljena je bila velika, dolgotrajna stavka delavcev v tovarnah poljedelskih strojev in traktorjev v Peoriji, Ill. Avtna industrija se je odločila iti v spopad z unijami kot

še nobenkra: toliko od kar so delavci v nji organizirani. Pri Chrysler Co. je zastavkalo minul teden 75.000 delavcev. Kompanijski ravnatelji pravijo, da ne bodo valed nje delničarji nič na izgubi, ker vsled pomanjkanja železa družba itak ne bi mogla stalno obratovati. Zeleso ji bo med stavko vseno prihajalo in ko se delavci vrnejo v tovarne, bo do konca leta izdelanih toliko avtov kot ako bi ne bilo stavke.

Unija avtnih delavcev trdi, na podlagi finančnih poročil Chryslerjeve družbe, da bi lahko zvišala plačo toliko kakor jo unija zahteva in vrh tega znižala cene svojih avtov \$70 na vsakega in še bi delala šest odstotkov čistega dobička na ves svoj kapital.

Fordova družba pa je celo zapretila znižanjem merde. General Motors je istotako v tej zaroti.

Jeklarski trust je Murrayjevi uniji kratkotalno odgovoril, da zvišanja merde delavcem v steelworkih ne bo.

Vrh tega imajo unije na grbi nič koliko sočnih prepovedi in pa tožb za odškodnino. V Oklahomi Cityju je bilo obsojenih 14 delavcev, ki so na stavki proti Armourjevi družbi, na \$1,950 globe, ker so se "pregrežili" zoper injunction.

In tako divja ta kampanja ter borba po celi deželi, unijski voditelji pa se davijo s "komunizmom" namesto da bi se zavzeli za odpravo kapitalizma, ki je temeljni vzrok vsega nepokoja tu in po vsem ostalem svetu.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdava Jugoslovenska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE
NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75;
za četrt leta \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pon-
deljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co.,
Inc. Established 1906.

Editor.....Frank Zaitz

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.

Konvencija socialistične stranke, njeni kandidati in njena bodočnost

Konvencija socialistične stranke v Readingu, Pa., se je vršila v prizadavanju obnoviti to gibanje kakor je bilo v Debsovih, Bergerjevih in Hillquitovih časih.

Reading spominja tudi na Maurerjeve čase. Bil je predsednik Pennsylvanske delavske federacije (AFL) in graditelj socializma. Uspel je samo v Readingu. Drugod v Penni mu delavci niso sledili, a v svojem mestu je zmagala njegova socialistična stranka.

Nekoč je socialistična stranka, s svojim socialističnim programom lahko dobila milijon glasov celo ko ženske še niso imele volilne pravice. In ko je bilo prebivalcev te dežele na milijone manj kakor jih je sedaj.

Bila je revolucionarna socialistična stranka, dasi ni nikdar v svoji zreli dobi propagirala taktiko nasilja.

Sedaj ji je reakcija zaprla pot, in tako bo Norman Thomas mogel na glasovnico le v malokateri državi.

Njegov drug, kandidat za podpredsedniško mesto je Tucker P. Smith iz Michigana.

Konvencija je bila živahna, a kar se odgovornosti za delo tiče, ne taka, kakor smo jih poznali nekoč.

Norman Thomas je menda res želel, da bi se ga več ne sililo v predsedniško kandidato. Mnogi člani SP so svetovali, da naj to nalogo prevzame profesor Maynard Krueger.

Ako bi Maynard mogel na glasovnico povsod, morda bi mandat sprejel.

Toda socialistična stranka more v sedanji naši demokraciji na glasovnico le še v malokateri državi. V Illinoisu, v Ohio itd., so postave take, da omogočajo volilne pravice samo demokrati ter republikanski stranki. Torej so naše predsedniške volitve monopol starih dveh strank.

Razbila ga jim bo — tako upamo, Wallaceova progresivna stranka. Kajti ona ima za sabo finančna sredstva in maso.

A stari politiki tudi nji prete, da ne bo mogla s svojimi kandidati na glasovnico.

Tu so namreč advokati navajeni iskati dlako v jajcu — "tehnikalijske" v zakonih, pa ti lahko preprečijo pravico glasovati po svojem prepričanju, ker ti vržejo tvojo stranko s tiketa.

Medtem je ameriška vlada uvedla — seveda dosedaj še neuradno — trgovsko blokado proti Jugoslaviji. Toda naj bo uradna ali ne — učinek je isti.

Da-li so vse odredbe vlade v Beogradu previdne in upravičene, tega tu — saj v našem uradu, še ne moremo soditi. Vemo le, da ameriška "živčna" in "mrzla" vojna, ki je ob enem tudi ekonomska vojna, na živce jugoslovanskih oblasti slabo vpliva. In enako njihova "vojna" na živce ameriških oblastnikov.

Ameriški Slovenci, Hrvati in Srbi so svojemcu v starem kraju sedaj, kar se pošiljanje iz te dežele tiče, edina vnanja pomoč.

Italija, Grčija, Nemčija, Turčija, Japonska itd. dobivajo podporo iz naše zvezne blagajne na stroške vseh nas. A bivše naše zaveznice, kot sta n. pr. Jugoslavija in Poljska, pa le toliko kolikor jima privatniki zmorejo poslati.

Cemu je sedaj na te pošiljatelj tam naložena carina, nam ni znano drugega kot smo že gori omenili.

V pojasnilo, koliko vedo o in zato je šel v Francijo, da se v nji odpočije "na ribolovu".

Toda gre se za svet, ne za kakega posameznika v Washingtonu, v Moskvi, ali kjerkoli.

Velesposlanik Smith je v Moskvi ponudil sovjetski vladi spravo, Molotov je ponudbo v imenu svoje vlade sprejel.

V Washingtonu so jo kratkoma zavrgli — češ — naša vnanja politika ostane kakor je bila. In Truman je predlagal v bodoči proračun za oboroževanje ameriške sile nadaljnih par milijard, vsega skupaj nad štirinajst tisoč milijonov dolarjev.

To je ogromen znesek, ako se pomisli, da smo bili v vojni proti fašizmu zmagovalci in obljubili štiri svobodščine vsemu svetu.

Očitno je, da se je ameriški kapitalizem zavzel s Sovjetsko unijo opraviti z oboroženo silo. Drugače ne bi silili v tako ogromne izdatke za oboroževanje in vrh tega oboroževali še Grke, Turke, Arabce, Ciang Kaiškovce Kitajce in morda sedaj tudi že Špance, Nemce itd.

Evropa se vojne boji. Ako se dogodi, se bo vršila na njenih tleh.

Naš uradni Washington tega ne zapopade, ker naša dežela vedno zmagava ne da se je bi v vojnah kdo na njenih tleh dotaknil. In sedaj, ko imamo še atomske bombe, česa se naj bojimo?

Pregovor pravi, da kogar hočejo bogovi pogubiti, ga udarijo s slepoto.

Izgleda, da so s tako kaznijo prišli sedaj tudi na Zedinjene države.

Državni tajnik Marshall je podal tudi kakega pol ducata slinih izjav kakor jih je predsednik Truman.

Oba sta rekla v bistvu: "Naša vnanja politika z ozirom na odnose s Sovjetsko unijo ostane nespremenjena."

Iz tega bi izgledalo, da je bil velesposlanik Smith "neroden"

PRIZOR, ki lahko nazorno predstavlja vojno v Palestini, ali borbe v Grčiji, na Kitajskem. In to je šele začetek, kajti ako se uresničijo naklepi naših militaristov, bomo videli prizore brez primere, namreč kdor bo še ostal pri življenju.

O NOVIH NAREDBAH ZA POŠILJANJE RELIFNIH PAKETOV V JUGOSLAVIJO

V našem uradu se je oglašilo nekaj rojakinj, ki pošiljajo potrebščine svojemcu v starem kraju. Doslej tam carine niso računali, razen za nekatere stvari, ki so bile priložene in niso imele s pomožno akcijo nič skupnega.

Sedaj pa naši ljudje tukaj dobivajo pisma, da morajo tam od poslatih paketov plačevati znatno carino. In vprašujejo, čemu?

Obljubili smo jim dobiti informacije, kar se novih naredb tiče, čim jih prejmemo.

V pojasnilo, kakor mi poznamo položaj, naj navedemo sledeče (to niso informacije iz nobenega jugoslovanskega urada temveč le tolmačenja, kakor skušamo razumeti položaj mi tukaj).

Jugoslavija želi, da ji njeni izseljenci pomagajo. Poskrbela je, da so vsi paketi, ki jih je prejela iz inozemstva, prišli naslovljenecem nedotaknjeni, dokler niso prišli po obvestilu ponje in se jih je v carinarnicah vpriči njih odprlo. Carine ni bilo razen neznatnih vsot, pač pa so vsi iz paketov razne časopise in knjige, neglede ali so simpatični ali pa sovražni sedanji Jugoslaviji.

Nato se je s paketi začela takozvana "črna borza". Ljudje so prešli in nato prodajali.

Medtem je ameriška vlada uvedla — seveda dosedaj še neuradno — trgovsko blokado proti Jugoslaviji. Toda naj bo uradna ali ne — učinek je isti.

Da-li so vse odredbe vlade v Beogradu previdne in upravičene, tega tu — saj v našem uradu, še ne moremo soditi. Vemo le, da ameriška "živčna" in "mrzla" vojna, ki je ob enem tudi ekonomska vojna, na živce jugoslovanskih oblasti slabo vpliva. In enako njihova "vojna" na živce ameriških oblastnikov.

Ameriški Slovenci, Hrvati in Srbi so svojemcu v starem kraju sedaj, kar se pošiljanje iz te dežele tiče, edina vnanja pomoč.

Italija, Grčija, Nemčija, Turčija, Japonska itd. dobivajo podporo iz naše zvezne blagajne na stroške vseh nas. A bivše naše zaveznice, kot sta n. pr. Jugoslavija in Poljska, pa le toliko kolikor jima privatniki zmorejo poslati.

Cemu je sedaj na te pošiljatelj tam naložena carina, nam ni znano drugega kot smo že gori omenili.

V pojasnilo, koliko vedo o in zato je šel v Francijo, da se v nji odpočije "na ribolovu".

Toda gre se za svet, ne za kakega posameznika v Washingtonu, v Moskvi, ali kjerkoli.

Velesposlanik Smith je v Moskvi ponudil sovjetski vladi spravo, Molotov je ponudbo v imenu svoje vlade sprejel.

V Washingtonu so jo kratkoma zavrgli — češ — naša vnanja politika ostane kakor je bila. In Truman je predlagal v bodoči proračun za oboroževanje ameriške sile nadaljnih par milijard, vsega skupaj nad štirinajst tisoč milijonov dolarjev.

To je ogromen znesek, ako se pomisli, da smo bili v vojni proti fašizmu zmagovalci in obljubili štiri svobodščine vsemu svetu.

Očitno je, da se je ameriški kapitalizem zavzel s Sovjetsko unijo opraviti z oboroženo silo. Drugače ne bi silili v tako ogromne izdatke za oboroževanje in vrh tega oboroževali še Grke, Turke, Arabce, Ciang Kaiškovce Kitajce in morda sedaj tudi že Špance, Nemce itd.

Evropa se vojne boji. Ako se dogodi, se bo vršila na njenih tleh.

Naš uradni Washington tega ne zapopade, ker naša dežela vedno zmagava ne da se je bi v vojnah kdo na njenih tleh dotaknil. In sedaj, ko imamo še atomske bombe, česa se naj bojimo?

Pregovor pravi, da kogar hočejo bogovi pogubiti, ga udarijo s slepoto.

Izgleda, da so s tako kaznijo prišli sedaj tudi na Zedinjene države.

tegorijo "commercial packages" torej pod navadno prekomorsko paketno pošto. Pošljete lahko pakete do 44 funtov teže.

Priporočljivo je, da ako pošljete kaj v dar, napišite na paket označbo: "Unsolicited Gift", kar pomeni, da vsebina ni naročena. Ne pozabite vključiti v paket seznam poslatih stvari, vprašajte na pošti za to formo.

"Ameriška domovina" z dne 12. maja piše o tem:

Carina je od novega blaga, čaja in kave

"Mr. August Kollander se je obrnil naravnost v Ljubljano za pojasnilo glede vesti, da morajo v Jugoslaviji od 1. aprila naprej plačevati visoko carino za blago, ki ga dobe ljudje v paketih iz Amerike. O tem smo že mi omenili v listu.

Mr. Kollander je prejel iz Ljubljane kabelsko poročilo, da je treba ljudem plačati carino od vsega novega blaga, od kave in čaja. Kako visoka je pa carina, poročilo ne pove. Najbrže se ravna po tem kakšne vrste blago je poslano iz Amerike."

To je vse, kar za enkrat moremo pojasniti onim, ki so nas vprašali o teh stvareh.

Odpravo carine na reliefne pakete v Jugoslavijo je od vsega začetka največ izposloval SANS.

Morda nam bo on tudi sedaj v stanju kaj bolj točnega povedati glede takih pošilk kot pa so gori navedeni podatki.

Kajti naši ljudje tam potrebujejo pomoč prav tako kakor jo n. pr. Grki, Italijani in Nemci. Slednjim naša vlada pomaga iz zvezne blagajne. Jugoslovani v starem kraju pa nimajo nikogar, ki bi jim mogel pomagati, razen svojce v izseljenstvu, predvsem v Zed. državah, v Kanadi in Argentini.

Slavnost 50-letnice
Ameriške bratske
zveze bo 6. junija

Chicago. — Ameriška bratska zveza ima svoj sedež na Elyju, Minn., ki je eden izmed najlepših krajev prirodnih lepot v Ameriki, posebno kar se severa tiče.

Ta organizacija bo slavila svojo 50-letnico — to se samo posebi razume, tudi v Chicago. Prirejajo njeno društvi Liberty Bell št. 70 in Illinois Stars št. 170 ABZ.

Kdaj bo ta slavnost?

V nedeljo šestega junija v izletniškem vrtu, ki se imenuje Tarnow Grove. Kje je to? Na 90. cesti, pa Archer Ave. Rd 4, A., Willow Springs, Ill. Torej dva bloka od vam vsem znanega Keglovega vrta.

Govornik na tej proslavi bo Anton Zbanič, glavni tajnik Ameriške bratske zveze, in slišali boste tudi druge goste.

V Willow Springs vozijo regularni busi vsako uro eden. Toda mi bomo imeli tudi svoj bus, ki bo vozil direktno na piknik. Prvi odpelje z Wolcott St. (vogal 22. ceste ali Cermak Rd.) ob 10. dop. in drugi od ravno tam ob eni popoldne. Voznina tja in nazaj je 80c.

Rezervirajte si sedež na teh naših privatnih busih najpozneje do 1. junija. Pokličite telefon Frontier 0681

Slabega vremena se ne bojte, kajti na omenjenem vrtu je dovolj strehe in velik paviljon, in zabave bo dosti za vse. Vstopnina prosta.

Torej na svidenje v nedeljo 6. junija na pikniškem prostoru Tarnow Grove.

JOSKO OVEN:

RAZGOVORI

V nedeljo 9. maja je bil eden najlepših popoldnevov kakršnih se malo spominjam. Ne, da je zunaj sijalo sonce. Ze od jutra je stari Jupiter Pluvius izlival iz neba cele plohe dežja, ali vse to ni oviralo prijatelje "Proletarca", kateri so že pred tretjo uro popoldne napolnili veliko dvorano waukeganskega Slovanskega narodnega doma. Galerija in dvorana sta bili polni. Program, kateri se je pričel točno ob treh, je zelo spretno vodil Pavel Bartol. V uvodnih besedah je povedal to kar smo pozneje občutili vsi, da je bil ta program nekaj, kar se ne bo tako hitro pozabljalo.

Gostovali so trije pevski zbori in pa odrasla in mladinska skupina Narodnega doma v Waukeganu. Nastopili so torej — prvi: mešan zbor "Naprej" iz Milwaukeeja, moški zbor "Prešeren" iz Chicago ter kvintet šol. pevskega zbora "Zarja" iz Clevelanda — in zaključno pa skupina pevcev SND v Waukeganu.

Ni moj namen pisati ocene tega koncerta — in tudi ne bom imenoval posameznih pevcev, ali če izrečem mnenje, da je to bil dovršen koncert in da so pevcu ob napolnjeni dvorani prekosili sami sebe, je s tem dovolj povedano. Občinstvo je za užitek poslušalo milwauški mešan pevski zbor "Naprej", kateri se je pred dobrim letom obnovil, ter z navdušenjem sledilo moški pesmi čikaškega "Prešerina" in se divilo solospelim, duetom in kvintetu moški in ženski skupini socialistične "Zarje" iz Clevelanda, katere je nam že drugič prišla na pomoč in to skoro štiri sto milj daleč. Ob zaključku programa pa je nas iznenadila waukeganska pevška skupina s svojo dramsko sliko, v kateri je bilo največ mladine. Pokazala je, kaj se zmore z našimi pesmi. Človeku je v resnici zelo težko najti besede, katere bi povedale to kar v resnici občuti. Lepota naše pesmi ter požrtvovalnost naših pevcev, kateri so prišli brezplačno iz daljnih naselij, da pomagajo delavskemu listu, je v resnici velikost delavske solidarnosti.

In končno: kaj naj pa rečemo o naših društvenih delavcih in delavkah v Waukeganu, kateri so s svojim trudom in agitacijo omogočili to veliko slavnost? Pangerike se navadno pišejo ob smrti, ali tukaj je treba zabeležiti zahvalo tistim, pa naj spadata v katerakoli društva ali klube, ki so se spomnili na naš list, ki je ledo in dvainštirideset let med slovenskim delavstvom v Ameriki. In finančni obstoj mu je bil vedno težaven. Danes, ko se še bržvazno časopisje bori za obstanek, je pa naše stališče še toliko težje. Zato je bilo to vaše delo — prijatelji — še toliko lepše, da ste priskočili na pomoč, ko je finančna kriza velika. S tem ste nam dali ne samo moralno in finančno pomoč, ampak tudi pogum za nadaljni boj — in na koncertu pa velik duševni užitek. Hvala vam!

Vam pa, pevcu in pevke, kateri ste prišli iz bližnjih in daljnih krajev — hvala za lepo pesem in še lepša hvala za vašo požrtvovalnost. Storili ste vašo delavsko dolžnost in prepričan sem, da ste čutili v vaših srceih isti užitek in zadovoljnost kot ga občuti delavec, kateri je dovršil veliko delo. Upam, da se še vidimo!

Južni sosedi

Na zadnji naši klubovi seji je bilo več vprašanj — kakšne so delavske razmere v Mehiki. Odgovor je precej težak, kajti odvisno je od razmer v raznih deželah mehiške republike. V gotovih krajih, posebno v južnem delu Mehike, so delavske razmere slabe. V industrialnih krajih, kot je na primer Monterrey, Mexico City, Orizaba, Vera Cruz, Puebla, Pachuca itd., kjer je delavstvo organizirano — so razmere boljše. Kajpada, da je velika razlika med poljskimi in industrialnimi delavci. Plača poljskega delavca je od treh do šest pesov na dan, to je od 85c do \$1.26 ameriške valute. Industrialni delavec zasluži od osem do šestnajst pesov na dan. Kar v naši valuti tudi ni posebno veliko. So pa gotova dela, katere plačajo več. Če računamo na veliko draginj, katere je danes

objela vso centralno in južno Ameriko, potem vemo, da so to zelo skromne plače. Seve, življenjski standard mehiškega delavca je nižji kot je pri nas. Cene jedil v boljnih restavracijah so slične našim, le v gotovih slučajih mogoče malo nižje. Kosilo v prilično dobri restavraciji v glavnem mestu ali pa tudi drugod je štiri do pet pesov in večerja tudi nekaj podobnega. To je 84 centov do \$1.05 v naši valuti. Če računamo še zajutrek, te stane na dan okrog dvanajst do štirinajst pesov. To so cene, ki jih navaden mehiški delavec ob svojem zaslužku ne more plačati. Hrana mehiškega delavca obstoji v večini v tortiljah, in kadar ima malo mesa ali zelenjave zavite v tortilji jo imenuje "enchilada". Izgleda na isti način kot naše "palačinke".

Kajpada, da to ni edina prehrana. Mehška kuhinja je bogata, ali kot v prazgodovini Mehikancev je tudi še danes njihov glavni vir življenja — "maiz" (koruza). (Dalje o tem v prihodnji številki.)

Izredna novica

je bil odgovor Molotova na protestni razgovor našega poslanka W. Bedel Smitha v Moskvi, v katerem je pojasnjeval zroke, ki povzročajo takozvano "mrzlo vojno" med nami in Rusijo. Na koncu te izjave je naš poslanik zatrdil, da vsi ti koraki, katere je zadnje čase začela naša vlada, niso naperjeni proti Rusiji in da so vrata za skupni sporazum med nami in Rusijo še vedno odprta. Par dni potem je sledil Molotov odgovor, da je Rusija pripravljena za takšen sporazum in je v to svrhu naštel več točk, katere pojasnjujejo rusko stališče.

Ta sovjetski odgovor je — kot izgleda, naše državnike zelo neprijetno iznenadil. Kajti baš sedaj so v največjem bojnem razpoloženju. A če tudi ne v Washingtonu, je pa vendar ves ostali svet pozdravil ta korak, kot prvi žarek upanja, kateri je predrl črne oblake, kateri vise kot Damoklejev meč nad nami. Upam, da ste vsi slišali radijski govor Henryja A. Wallacea v torek 11. maja.

Sodrugci, dela imamo, ogromnega dela — od sedaj pa do novembra.

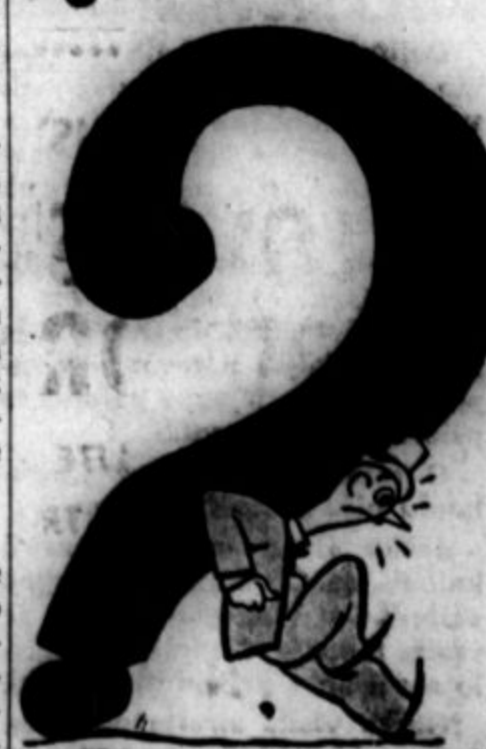
Tudi mal aposojila dobrodošla

Pred par desetletji se velike banke z malimi posojili niso hotele ukvarjati. Toda v sedanji "prosperiteti", ki je bolj navidezna kakor resnična, pa so jim dobrodošle tudi aplikacije za manjše zneske. N. pr., National City Bank v New Yorku je izdala manjših posojil že nad milijardo dolarjev.

Tole mi ne gre v glavo?

Revolucijo, sprejeta na konvenciji unije jelarskih delavcev (CIO) pravi, da nima Wallace in njegovo progresivno gibanje med unijskim delavstvom nobene zaslombe. Kdo pa po temtakem polni dvorane, v katerih govori Wallace? Mar kapitalisti? Le kako da Philip Murray ne more biti napram Wallaceu pravičen, to ni nikakor ne gre v glavo! Mar ne vidim, da unije pod njegovim in Groganovim vodstvom izgubljajo bitko za bitko? In jih bodo še bolj, ako bosta tako trmoglavca tlačila v reakcijo namesto da se bi navzela socialističnega prepričanja.

Tole mi ne gre v glavo?

Revolucijo, sprejeta na konvenciji unije jelarskih delavcev (CIO) pravi, da nima Wallace in njegovo progresivno gibanje med unijskim delavstvom nobene zaslombe. Kdo pa po temtakem polni dvorane, v katerih govori Wallace? Mar kapitalisti? Le kako da Philip Murray ne more biti napram Wallaceu pravičen, to ni nikakor ne gre v glavo! Mar ne vidim, da unije pod njegovim in Groganovim vodstvom izgubljajo bitko za bitko? In jih bodo še bolj, ako bosta tako trmoglavca tlačila v reakcijo namesto da se bi navzela socialističnega prepričanja.

PRIPovedNI DEL

VLADIMIR NAZOR:

NOVELE

(Nadaljevanje.)

BOŠKARINA

Trikrat, v treh vaseh in pred tremi krčmami se je nocoj znašel boter Zvane, ves ubog in sam na prašni cesti, ki drži iz mesta v njegovo domačo vasico. Iz prve krčme so ga zapodili, iz druge so ga grobo izrinili, iz tretje ga je pa krčmar vrgel s tako silo, da je zaskrbljeni boter telebnil kot klada na tla.

Pred tretjo krčmo je nekaj časa ležal, toda cesarska cesta je trda postelja, pijani kmet se je spravil ves prašen na noge, ki ga nočejo nositi, ampak mu kar naprej klekajo in ga zanašajo. Čuden je videti ta trenutek boter Zvane Grbljina; brado ima razkuštrano, nos obtolčen, oči kalne, ves bel je, kakor da je prišel z mlina.

Prizadeva si, kmet, da bi stopil kar moči strumno in naravnost pa vse kaže, da se je nocoj vse zarotilo proti njemu. Kolena so mu že zdavnaj odpovala, tla se majojo pod njim, iz glogovih grmov in robidja ob cesti se izteguje roke proti njemu, ki ga grabijo in vlečejo v živo mejo na desno, pa zopet na levo stran. Zvane se pa nič ne jezi na kolena, na cesto, tudi na živo mejo ne, ki ga vleče k sebi, da bi ga ogrebala po obrazu. Saj ve, da se mora tudi najubožnejši kmet vrniti s sejma v vas z veseljem in s pesmijo na ustnicah. Res je danes marsikatero grenko požrl pri oblasteh, na sejmu in v krčmah, vendar človek ima občutek, da se ga je pošteno nalezlo, čemu bi se sedaj še jezil? Čemu naj bi pa pil? — In boter Zvane se je spet iztrgal trnom glogove žive meje, opetekajoč se jo je mahnil po sredi ceste, dvignil nos in zapel:

— Dekle močno raščena, pojdi z mano po drva! —

A bilo je, kakor da je ob kmetovem glasu cesta še bolj zavalovala in sto volkodlakov je iztegovalo iz žive meje trnjeve prste proti njemu...

Kmetič bi rad s pesmijo odpodil žalost in odgnal strah; opoteka se in se dere:

— Krilce sem si strgala, Mamca, daš šivankico, da zašijem kriklico! —

— Pijan si! — se oglašala iz glogovega grma, roke pa ga vlečejo proti živi meji na drugi strani. K sebi so ga potegnile, nohte so mu zasadle v lica, v lehti in stegna; trdno ga drže, ko da so železne.

— Hudiči, pustite me! Kaj ste se spravili nadme? — Pijan si, Zvane! — posepetavajo hudiči v glogu in ga švrkajo z vejicami.

— Nisem pijan, pač pa ubog in v skrbeh. Pustite me naprej. Moja Barbara me čaka doma.

Močneje je sedaj zašelestelo. Svinjske glave kukajo med vejami, kažejo zobe, oči jim gorijo, medvedje tace bijejo kmeta po ramah. Glasovi šepetajo:

— Botra Barbara! Kje so pa srajce in robci, katere si ji obljubil prinesiti iz mesta? Kje je denar, ki si ga dobil za kravo? Od kod boš davek plačal, trgovce in upnike? Ozmerjala te bo botra Barbara. Nikar domov, Zvane! Z nami v živi meji boš spal.

Boter Zvane leži vzrak na robu ceste; odprta usta ima in debelo gleda proti nebu.

Mesec je pokukal izza gozda in svetloba se je razlila po dolinici pod cesto. Vrhovi gričev se v jasni noči rijejo na modrini neba. Po njih se črnijo gozdovi; tu in tam se belijo hišice — vse je nepremično in kakor začarano. Ciprese in ceri, ki stoje v vrstah po robovih gričev, pa so nocoj kot podivjani; drug drugemu se klanjajo, vijo se in krčijo pred Zvanetovimi očmi, plešejo kakor pijane ženske in se spreminjajo v čarovnice, ki jezdijo na metlah in letijo proti mesecu. Zvane gleda v dolino in se čudi megli, ki se vleče po njej. Tudi ona se je vznemirila in valovi; niže se je spustila, iz nje pa moli vaški zvonik, bel kakor sneg in konicast kot rog.

— To je naš zvonik! Menda sem doma! — mrmra Zvane in izteguje noge, da bi prišel na cesto.

— Čaj! Kaj bi doma! — zašepetajo živa meja in lesene roke stiskajo je močneje.

Gleda kmet, kako se megla mota okrog zvonika. Zgostija se je in dvignila; prikaže se vasica, pokopališča s cipresami in luža in kos ledine pred cerkvijo. Se više se dviguje in mota okrog zvonika. Njena srebrna barva se spreminja v temnosivo, štirje megleni stolpi silijo proti tlom kakor štiri noge, drugi oblaček megle pa se je poobil, malce skrivenčil in sploščil — kravji glavi na golem telesu je podoban. Glej, krava je okrenila glavo proti kmetu, gleda ga in muka.

— Boškarina! — kliče boter Zvane in se trga iz žive meje.

— Pijan si! Prismojen si! — šepetajo glog, tiste roke pa mu stresa noge.

— Pustite me! Niste videli? Zjutraj sem jo skoraj zastopjal prodal na sejmu, pa je ušla.

In kmet napenja vse svoje moči; iztrgal se je trnom in drvi po cesti. Moč se mu je vrnila; pri srcu mu je topleje, duša se mu je zvedrila, glava razbistrila. Še vedno preže nanj volkodlak iz glogove meje; sliši, kako lomijo vejice, ko drve za njim na levo in na desno kakor

veliki psi; toda Boškarina muka in to ga vzpodbuja, hrabri. Dvakrat ali trikrat se je opotekel, udaril z nosom ob tla, pa nič za to; vstal je in se zagnal naprej. Da bi se otresel volkodlakov, žive meje in ceste in prišel prej domov, jo je mahnil po bližnji naravnost proti vasi. Steza je polna kamenja, razrita in navkrebrna, toda Zvane se počuti sedaj nekam bolje — celo misli lahko.

— Saj sem dejal — govori spotoma — saj sem dejal tisti gospodi pri poverjenstvu, da je Bog pravičen, da se to ne more tako končati. Niso mi je nagradili, skoraj zastopaj so jo kupili, ugonobili so me, reveža, zdaj jim je pa ušla, domov se je vrnila. Od žalosti sem se napil, ko beštija vse se namočil, toda sedaj je sem minilo.

Zvane gre po stezi, lomi noge po kamenju, izteza roke proti kravi, katere prikazen v jasni noči postaja v mesečini vedno izrazitejša.

— Boškarina! Odrgraj se od zvonika! Pridi!

Žival pa, ko da je v resnici slišala kmetov klic; obrnila se je, se spulila od zvoniku nizdol, stopila proti kmetu.

Zvane je obstal, kar razlezel bi se od veselja.

— Boškarina, živalca moja! Toda kolikor bliže prihaja krava, toliko resnejši postaja kmetov obraz. Čudno! Kakor stopa tako se žival vedno bolj manjša, vedno bolj črni, bolj živa in bolj divja je. Zvane gleda, kako se ji rogovi spreminjajo v konicasta ušesa; trebus se ji sedela, zmanjkuje ga; boki ji postajajo vedno bolj ploski, vrat krajši, gobec se spreminja v volčji gobec z očmi in z žrelom, iz katerega visi dolg jezik, obdan z zobmi. Zvane se zresni, zleze v dve gube, okamen — da, sedaj stopa na stezi pred njim črn pes in oči je zapilil vanj, kakor bi ga hotel živega požreti.

Razočaranje in strah sta iztreznila človeka. Stisnil je noge, silil se, da bi stal zravn in kolikor mogoče mirno bi rad ogorvoril novega naskakovalca.

— Vem, kdo si; rekel bi, da vem. Baščan Furlanič, nikar me še ti ne žalosti! Kaj vse se je danes spravilo nadme. Če si volkodlak, napadaj druge, ne pa mene, ker ti nisem nikoli nič hudega storil ali kaj grdega rekel. Mogoče so ti povedali, da sem ti ukradel tiste vile sena, da bi nakrmil kravico z njim? Verjemi, da tisto ni res — pa tudi če bi bilo, ali bi me zaradi tega nocoj preganjal kakor beštijo in odpihnil kakor preveča v zrak, nazadnje me pa zvriska vrgel v kako jamo, ko da nisem kristjan? Si slišal, boter Baščan, pusti me, da grem domov — če si volkodlak, vendar še nisi sam peklenski hudobec.

(Dalje prihodnjič.)

Unija jeklarskih delavcev (CIO) proti "tretji stranki"

Unija jeklarskih delavcev je ena izmed najbolj konservativnih v CIO. Načeljuje ji Philip Murray. Na svoji konvenciji v Bostonu, ki se je udeležilo okrog 3.200 delegatov, je bil odobren predlog, oziroma izjava konvencijnega resolucijskega odbora proti podpiranju Henryja Wallacea in njegove "tretje stranke". V izjavi je dalje rečeno, da bo unija jeklarskih delavcev podpirala "napredne" kandidata obeh starih strank.

Dva delegata, ki sta govorila v prid Wallaceu in progresivni stranki, sta bila izkričana in sta morala utihniti.

V izjavi konvencijne mašine je rečeno, da je "progresivno stranko ustanovila komunistična stranka, s katero nima ameriško delavstvo nič skupnega". In pa da Wallaceovo gibanje nima med članstvom unij nobene zaslombe.

Kdor se udeležuje shodov, na katerih govori Wallace, pa dobi drugačno sliko kot jo vidi odbor unije jeklarskih delavcev.

Ako je številka v oklepaju na vašem naslovu nižja kot pa je tekoča številka Proletarca (vidite jo na prvi strani), pomeni to, da vam je naročnina potekla. Prosimo, da jo obnovite.

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORNİ JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DESET ČLANOV(IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROCITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Naročnina za Zdravna država (izveneml Chicago) in Kanado \$2.00 na leto; \$4.00 za pol leta; \$2.00 za četrt leta; za Chicago in Cook Co., \$9.50 za celo leto; \$4.75 za pol leta; za inosmetstvo \$11.

Naslov za list in tajništvo je:

2657 SOUTH LAWDALE AVENUE
CHICAGO 23, ILLINOIS

DELAVCI NA ŽELEZNISKIH PROGAH so najslabše plačani, dasi opravljajo v varnost najvažnejše delo.

Potopis iz Detroita v Kalifornijo

Piše RUDY POTOCHNIK

Ko je moj sin prišel iz Kalifornije domov v Detroit na obisk, je svojo mamo in mene povabil, da naj greva z njim nazaj pogledat njegovo novo zlato deželo in druge države po zapadu. Vabilo sva radevolje sprejela.

Sin je med tem dobil novo karo (Nash) s sposredovanjem prijateljev, ki so mu jo dali na razpolago za potovanje.

Dne 14. aprila smo stlačili v avto našo prtljago, zasedli seže in jo odrinili na pot.

Prvi dan smo šli samo do mesta Grand Rapids ter obiskali naše prijatelje, ki imajo tam blizu veliko farmo ter več kot 30 molznih krav (vse jersey pasme). Gospodar nas je vzel vter nam pokazal predvsem svoje gozdove, ki jih ima zasajene z borovci (pine trees). Tega imava več kot 50 akrov. Nekateri so že veliki, od 15—20 čevljev, drugi so manjši, različnih velikosti. Tak gozd je jako prijetno pogledati. Vsa njegova farma pa obsega kakih 500 akrov. On je zelo spreten gospodar. Kar njegove zemlje ni godne za poljedelstvo, jo je spremenil v drevesne nasade.

Ti ljudje so rodom iz Nizozemske in jako pridni v delu ter vrljudni. Njihova družina je obilna. Njihov starejši sin ter moj sin delata v Kaliforniji skupaj. Ona je dobra gospodinja in bili smo vsled tega najboljše postreženi. Gospodar je naprednega mišljenja. Na njegovi mizi smo videli vsake sorte časopise, med njimi tudi glasilo IWW.

Zjutraj ob sedmih, ko smo se dobro založili, smo pa zasedli našo karo in šli naprej. Bilo je sicer precej mrzlo ali vendarle lepo vreme. Sonce je sijalo, da se je bilo kar veselje voziti se po deželi.

Peljali smo se skozi Holland, Mich. Ze takrat so se pripravljali na svoj rožni festival — na orgijo tulip, ki jih tam goje v obilni meri. Tulipe so holandsko narodno cvetje in tako imajo tam na pomlad, ko vzcveto, obilno obiskovalcev iz vseh krajev.

Prišli smo tudi v Benton Harbor, kjer ima svoje naselje znani verski red, zvan "House of David". Toda nismo imeli časa, da bi šli pogledat tiste "kosmatince".

V vseh obeh krajih smo videli lepe nasade sadnega drevja. Ob jezeru Michigan smo se precej časa vozili. Videli smo ob njemu cele gore peska, ki ga je skozi stoletja veter nanesel na obrežja.

Pravijo, da se ti hribi peska pomaknejo vsako leto povprečno par čevljev v notranjost, ker ga veter odnaša z brega dalje na celino. Dasi skušajo ta proces ustaviti z nasajenjem drevja in grmičevja, narava še vedno deluje po svoje.

Vozili smo se tudi skozi Gary, v Indiani, Chicago pa smo se ognili. Namerili smo našo pot kar proti Jolietu in Molinu, Ill., nato pa čez reko Mississippi v državo Iowa. V nji smo videli lepe farme, veliko govedine in prašičev. Izgleda, da je to zelo plodovita dežela z dobro zemljo.

Je valovita in pridelujejo menda največ koruze. Do večera smo dospeli v Des Moines, si naredili udobno kabino, ki je bila za tri osebe prostorna dovolj.

Naslednji dan zjutraj smo začeli nadaljevati pot proti Nebraska. Tudi v nji smo videli same farme. Vse je ravnina — prerija — vse obdelano. Potovali smo dolgo in se končno na večer ustavili v malem mestecu Agallala, kjer je dosti kabin in restavracij za turiste.

Iz Agallale smo se napotili v Denver, Colo. Tja smo dospeli opoldne. Najprvo smo poiskali rojaka Antona Zagarja, ki ima tam kak ducat lepo urejenih zidanih kabin. Ko smo se oglasili pri njemu, me je takoj spoznal in nam dodelil kabino. Ko smo se otresli prahu, smo šli z njim ogledati mesto. Ob tej priliki smo obiskali tudi mojega rojaka Matevža Marinška, s katerim se nisva videla že 44 let. Mož nas je bil vesel in pogovorili smo se iz spominov o marsičem, največ seveda o starem kraju kjer sva se poznala.

Vreme je bilo lepo in toplo (78 stopinj). To je bilo dne 17. aprila. Kakor mi je Anton Zagar pripovedoval, Denver je zanimivo mesto in ima dobro, zdravo klimo. Okrog so gorovja, oziroma na zapadni in severni strani, proti vzhodu pa se razpredeljujejo prerije. Od tu vidiš tudi snežnike.

Naslednji dan smo jo z avtom ubrali proti Pueblo. Iz Denverja je nas vodila pot skozi Colorado Springs. Vozili smo se ob tem mestu kakih pet milj vstran, ob vznožju gore Pike's Peak. Tam ljudje menda žive samo od turistov.

Peljali smo se tudi navzgor v gore, ob ogromnih čerih in skalah, v čudovitih prirodnih predelih, ki jih vidiš vsepovsod v Skalnatem gorovju (Rocky Mountains).

Potoki, ki lijejo iz gora, so nekateri bistri, drugi umazani, ker ob nalivih odnašajo zemljo s sabo.

Ko si te naravne lepote nekoliko ogledamo, smo nadaljevali svojo pot.

Po tem delu Colorada ne vidiš veliko farm. Zemlja v ravninah — ako ni umetno namakana, je pusta in suha. Vidiš pa takozvane "ranches", kjer ima lastnik po stotine akrov zemlje in na njih redi živino, največ govedino. V gorah pa ovce.

Nekateri potoki in reke so bili že sedaj, ko smo se mi tam vozili, suhi, dočim smo brali, da so se na vzhodu dogodile velike povodnji.

Ceste so bile lepe in vreme toplo. Kar človeka s prerijskih držav zanima je, da vidi krog in krog visoke gore, s sneženimi kapami na vrhu.

Ker smo to potovanje napravili že v zgodnji pomladi, so nam nekateri svetovali, da naj si izberemo cesto bolj na jugu, kar smo tudi storili.

Ko smo prišli v Walsenburg, v južnem Colorado, sem se spomnil, da živi tu moj prijatelj Edward Tomšič. Vprašal sem, kje je njegov dom, pojasnil so mi, takoj smo ga našli in bili pri njemu dobro došli. Razkazal nam je svoj dom in vrt in nato pa društveni dom, ki je tik njegove hiše. Tam smo se sešli s skupino Slovencev, ki so imeli sejo. Imajo veliko dvorano in je pripravna tudi za razne druge priredbe. Je precej večja kot ta ki jo imamo v Detroitu, dasi je tam Slovencev veliko manj kot pa v našem avtmnem mestu. Ed je nam pokazal tudi svoj "business place", ki si ga je kupil ne dolgo tega. Tam nam je dobro postregel in nato smo nadaljevali svojo pot.

(Dalje prihodnjič.)

Louis Adamič je avtor mnogih knjig. Naročite si jih iz Proletarceve knjigarne.

Razno iz Clevelanda

Dvorane naših narodnih domov, saj pri nas v Clevelandu, bodo skozi poletje večinoma zaprte. V minuli sezoni smo bili bogati posebno s koncertnimi priredbami, katere so nam podali z velikim trudom naših tukajšnji pevski zbori. Običajno se dogaja, da imamo priliko čuti kar dva koncerta od vsakega zbora v vsakem letu. To so zbori Zarja, Jadran, Slovan ter mladinski pevski zbor SND.

Poleg teh pa imamo zadnje čase še na zapadni strani mesta dva mladinska pevka zbora: "Domovino" in nedavno ustanovljeni zbor "Triglav". Ako pomislimo, da imamo v Clevelandu kar devet slovenskih narodnih domov, v katerih se naši rojaki družijo v svojem narodnem delu, se ti zdi, da v tem oziru posekamo marsikatero mesto v naši rodni domovini.

Kljub temu, da se nas od časa do časa oprijema pesimizem, češ, da bomo kmalu zatonili, vendar nam naše priredbe dokazujejo, da tega (ali takšnega) konca še ni na vidiku.

Naša mlajša generacija nam sledi, četudi ne v velikem obsegu. Udeležuje se na vseh naših poljih. Posebno pevski zbor "Jadran" je skozi nekaj let postal izredno močan — šteje nad 60 pevcev in pevk, ki so večinoma tu rojeni slovenski sinovi in hčere.

Zaključno koncertno in govorniško prireditev bodo imele tukajšnje podružnice SANSa št. 39, 48 in 106, ki bodo podale s sodelovanjem prej omenjenih pevskih zborov lep glasbeni spored.

Dalje bomo čuli kar tri govornike: Etbina Kristana, Freda A. Vidra in predstavnika kampanjskega odbora za izvolitev Henryja Wallacea. Ta priredba se bo vršila ob priliki seje širšega odbora SANSa, ki bo tu v Clevelandu, dne 29. in 30. maja v Slov. narodnem domu. Odbor dela v predpripravah že par mesecev, torej bo koncertni in govorniški spored dobro izvršen in na to bo pa zabava v prizidku SND.

V začetku sem omenil, da so priredbe v dvoranah za to sezono domalega končane. Imamo pa za priredbe v poletju druge prostore, n. pr. izletniško farmo federacije SNPJ. Imenujemo jo "naša farma". Nekaj nedelj, oziroma mesecev bo na nji vedno živahno in obilo zabave posebno še za mlade.

Privilegij otvoritve te nase sezone v prosti naravi ima kajpada takozvani "farmarski" odbor. Potem pa so prostori na razpolago raznim društvom S. N. P. J., ki so udeležena v tej naši kolektivni zadruzi.

Tudi društvo "V boj" št. 53 SNPJ se je odločilo po mnogih letih imeti priredbo v prosti naravi.

PROSLAVA 50-LETNICE AMERIŠKE BRATSKE ZVEZE

bo v CHICAGO

v nedeljo 6. junija v Willow Springsu.

PRIPREDITELJA: Društvo Liberty Bell, št. 70, in Illini Stars, št. 170, A. B. Z.

Vrši se v TARNOW GROVE, 90th St. & Archer Ave.,

dva bloka južno od Keglovega vrta.

Govornik: ANTON ZBAŠNIK, glavni tajnik ABZ iz Elyja, Minnesota.

Privatni avtobus bo vozil z Wolcott St. in Čeřmak Rd. prvič ob 10. dop. in drugič ob 1. popoldne. Voznina tja in nazaj 80c. Rezervirajte si sedež najpozneje do 1. junija. Telefon, Frontier 0681. Zabave bo obilo za vse. Vstopnina prosta.

V slučaju slabega vremena na razpolago velik paviljon.

(Več o tem v dopisu v tej številki.)

ZA LIGNE TISKOVINE VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO OBRNITE NA UNJSKO TISKARNO

ADRIA PRINTING CO.

Tel. MICHIGAN 3145

1838 N. HALSTED ST. CHICAGO 14, ILL.

PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

Iz SANSovega urada

3424 W. 26th St., Chicago 23, Ill.

RAČUN ZA MAREC IN APRIL 1948

Bilanca dne 29. februarja 1948	\$2,516.22
DOHODKI za upravni sklad SANSa:	
št. in kraj podružnice	
2, Chicago, Illinois	50.00
8, West Newton, Pennsylvania	14.85
15, Springfield, Illinois	34.50
18, Sheboygan, Wisconsin	14.00
24, Virden, Illinois	6.53
25, Chicago, Illinois	58.55
27, Arcadia, Kansas	3.70
30, Sharon, Pennsylvania	250.00
39, Cleveland, Ohio	250.00
45, Sheboygan, Wisconsin	4.05
46, Brooklyn, New York	8.50
54, South Chicago, Illinois	19.60
56, Milwaukee, Wisconsin	100.00
60, Chicago, Illinois	26.00
63, Brooklyn, New York	28.00
66, Library, Pennsylvania	77.00
91, Chisholm, Minnesota	2.00
108, Detroit, Michigan	104.00
110, Imperial, Pennsylvania	60.00
Federacija društev SNPJ za Westmoreland okraj, Penna.	10.00
Federacija društev SNPJ za zapadno Pennsylvanijo	100.00
Rose Selak, Star City, West Virginia	4.00
Za knjige	314.75
Za posamezne revije Tovarish	4.05
Razno	3.00
	\$1,547.08
	\$4,063.30

IZDATKI:	
Najemnina urada	\$ 200.00
Razsvetljava in čiščenje	7.96
Plača tajnika	86.03
Plača pomočnika	364.05
Telefon in telegrami	14.29
Poštovina	103.15
Ekspres	19.13
Uradne potreščine	3.64
Naročnina	1.00
Knjige	189.25
Seja Ameriškega slovanskega kongresa	2.00
Shodi in prireditve	29.90
Vozni stroški	10.00
Zborovanje Ameriškega slovanskega kongresa	53.30
Materijal za matrice	169.73
Popravilo filmov	10.00
Davek socialne zaščite	13.98
Dohodninski davek od plač	53.30
National Wallace for President Committee	100.00
Casniki	2.12
Razno	60
Skupni izdatki iz upravnega sklada	\$1,433.43
Bančna bilanca dne 30. aprila 1948	\$2,612.99
Ročna blagajna dne 30. aprila 1948	16.88 2,629.87
	\$4,063.30

SKLAD OTROŠKE BOLNISNICE	
Bilanca dne 29. februarja 1948	\$131,097.29
Dohodki v mesecu marcu	562.50
	\$131,659.79
Obljubljena vsota (Pledges)	33,000.00
	\$164,659.79

SKLAD SVOBODNEGA TISKA	
Prispevki v mesecu marcu	\$ 468.17
Prispevki v mesecu aprilu	134.10
	\$ 602.27
Izplačano odboru za svobodni tisk	602.27
Preostanek	000.00
Mirko G. Kubel, gl. tajnik.	Vincenc Cainkar, blagajnik

Nekaj o kumarah

Kumara je kot južna rastlina zelo občutljiva za mrz. Zato sadimo kumare, ko ni več nevarnosti za slano. Le tisti, ki ima tople grede, oziroma rastlinjake, sadi kumare prej ali jih celo goji pozimi. A tudi tisti, ki nima teh naprav, vzgoji kumare lahko nekaj časa prej. Zelo pripravno je sajenje v lončke. V lončke denemo dobrega mešanca — (kompost) in posadimo vanj 2-3 semenska zrna. Nato jih postavimo v toplo sobo in jim po potrebi zemljo ovlažimo. Ko so semena vzkli, jih moramo postaviti na svetel prostor. Nad dobro razvitim četrtim listom prikrajšamo rastlinam poganjke, da razvijejo stranske — rodovitnejše.

Kumare sadimo na sončno, globoko prekopano (do 40 cm) in dobro pognojeno gredo. Kumare so, kakor vse bučnice, zelo požrešne na gnoj. Zato je prav priporočljivo, da napravimo po sredi grede jarek in ga natrpamo z dobro zrelim gnojem, ki ga nato dobro potlačimo in pokrijemo z zemljo. Po sredi kupa napravimo globljo, žlebičasto utrdino ter posadimo rastline, oziroma seme. Kumare speljemo po gredi sproti kakor rastejo.

Ker kumare ne rastejo hitro, je dobro, da posadimo vmesni sadež, da ni ta čas greda prazna. Kot vmesni sadež uporabimo solato in nadzemno kolerabo. Solato posadimo v vrstah 20 cm od kumar, nadzemno kolerabo pa 40 cm od njih. Tako pridejo po sredi grede kumare, v prvi dve vrsti solata in skoraj ob robu grede pa nadzemna koleraba. Ko sta ta dva sadeža dozo-

rela, ju odstranimo in naredimo prostor kumarom. Tako izkoristimo prostor, ne da bi trpel kaj glavni pridelek.

Kumare moramo mnogo zalivati s postano vodo, ker jim prija vlaga v zemlji in zraku. Ako kumare trpijo sušo, je sad grenak ali celo neužitven. V deževnem vremenu je dobro, da jim damo gnojnice. Samo po sebi pa je umljivo, da moramo zemljo kumarom večkrat prerahljati in jih očistiti plevela. Rastline moramo tudi osuti. Da nam pri zalivanju voda ne odteka in ne odnaša zemlje od korenin, pustimo vedno nekoliko jarka.

Kakor vse rastline, tako imajo tudi kumare svoje sovražnike, ki jih mnogokrat uničijo. Za zatiranje škodljivcev pri kumarah nam služi žvepleno-apnena brozga. Prvikrat škropimo z 1%, pozneje z 1.5 do 2%. Skropiti moramo tudi spodnjo stran lista. Dvakratno do trikratno škropljenje zadostuje. Tudi nekajkratno žvepljenje s finim žveplom je koristno, a to le ob lepem vremenu. Mnogo boleznih preprečimo tudi s kolobarjenjem, tako da pride rastlina šele čez 3 do 4 leta zopet na isto gredo.

Mnogokrat se pokvarijo semena in tudi rastline kumar, zato je dobro da imamo nekaj rastlinic, prihranjenih v loncih ali v zabojih, da jih potem posadimo na pravo mesto. Pomagamo pa si lahko tudi, da odščipljene vršičke vkoreninimo v topli gredi ali zaboju. Dno zaboja preluknjamo. Luknje pokrijemo s šepinjami, da zemlja ne izpada. Nato denemo v zaboj kakih 20 cm mešanca in vrh tega 3-4 cm finega peska. Vanj vtaknemo vršičke, ki smo jih prej pod listom odrezali in jim spodnje liste odstranili. Zaboj postavimo potem na kak sončen prostor ter ga pokrijemo s steklom. Še prej pa poškopimo podtaknjence z apnenim mlekom. To delamo 2- do 4-krat na dan. Približno v 12 dneh so podtaknjenci ukoreninjeni, nato jih začnemo utrjevati. Po nekaj dneh jih s kepo zemlje presadimo, kjer manjkajo kumare. Po sajenju jim moramo dobro zaliti. Ko so razvile četrti list, jim vršičke prikrajšamo. Pozneje jih oskrbujemo tako, kot smo prej navedli.

V spomin Louise Plahutnikovi

Nokomis, Ill. — Tu je — kot je bilo v drugih listih že poročano, umrla naša pionirska rojkinja Louise Plahutnik. Njeno deklško ime je bilo Faidiga. Rojena je bila leta 1866 v vasi Sv. Jedert pri Laškem v Sloveniji. V Ameriko je prišla l. 1901. Pogreb se je vršil po civilnem obredu z njenega doma v Nokomisu.

Govore nji v zadnje slovo sta imeli Mrs. Rak in Mrs. Pechnik. Druge rojkinje pa so ji zapele žalostinke. Imela je veliko znanec in lep pogreb ob obilni udeležbi.

Pokojnica zapušča tri sinove in hčeri Florence in Dorothy. Slednja je soproga Franka Sodnika, ki je uposlen v glavnem uradu SNPJ.

Louise Plahutnik je v svojem dolgem življenju veliko izkusila in bila vsikdar vzorna žena in pomagala v raznih delavskih in družbenih aktivnostih kolikor je mogla. Časten ji spomin! —N.

LOUISE PLAHUTNIK

JANE FRADEL PISALA S KONVENCIJE S. P.

Od sodružice Jane Fradel (njen dom je Latrobe, Pa.) smo dobili pozdrav iz Readinga, Pa., kjer je bila s starši na konvenciji socialistične stranke.

Omenja na kratko, da so sprejeli zdravo, praktično platformo (volilni program za to leto) in da je s potekom in izidom konvencije povsem zadovoljna.

Ferdinand Matjasich preminul

Chicago, Ill. — V nedeljo 16. maja zvečer je umrl po dolgi bolezni Ferdinand Matjasich, stanjoč na 2910 No. Talman ave. Pogreb bo v četrtek. V oskrbi ga ima ežranov pogrebni zavod. Za pojednala lahko pokličete družino pokojnika, Erwing 3168, ali pa pogrebnika Louisa Zefrana.

Več o nokejniku bo v prihodnji številki.

Na koprskem parniku

Mali parnik reže vodo z ostrim rilcem kakor z belim plugom. Stroji suvajo in veter plahuta s platni. Tudi z rutami Istranke sedijo ob koših in culah. Cule so trebušaste in pisane, v kobilah pa je vse: živež, obleka, pomaranče. Nekje štrli iz blaga rep polenovke. Nekje dežnik, ki je še ovit v svojo papirnato srajčko!

Žene sedijo in pletejo, moške čevlje imajo nekatere, nekatere copate; vse imajo ruto na glavi. In od časa do časa si zastavljajo voz. Močne žene sredi mogočnih cul, premajhen je parnik zanje — kako stisnjene so na njem! Žene z mogočnimi rameni in krepkimi nogami! In pletejo in moške čevlje ima ta in ona. Tudi dekle, ki stoji ob strani in ima štrnaste nepočesane lase. In kramljajo in kličejo se. Njih glas je kakor odmev v dolnicah med strmimi griči, kdaj se počjo dvigniti kakor vasica, ki je splezala na istrski greben, ob morju.

Ti potuješ z njimi, z istrskimi ženami, in za hip pozabiš na dogodke v svetu, na blazno početje ljudi s trgovskim srcem in vlačugarsko vestjo.

Ženice pletejo enakomerno, počasi, in ti slediš posameznim zankam in, nered okoli tebe se počasi ureja z vrsticami zank. Zakaj ves ropot? Zaradi teh nekaj korakov slovenske obale, zaradi teh kamnitih gričev, ki obrobijo morje. Zato, ker ljudje nazivajo vasice z imeni, ki jih je rodilo srce; od zdavnaj, od tedaj, ko so si zgradili hišice z okni na morje. Od takrat, ko sta se prvič fant in deklet sestala ob bregu; ko so vinigradi pognali iz prisojnih pobočij; ko so se odprla vrata skromnega hleva in je živina zadihala sapo z morja.

Parnik plove; v jutranji zarji, v zatonu. Davi je bil breg rožnat, ko da ga je skrivnostni zlatar ponoči na skirvaj pozlatil. Toda sonce je, ki ga barva, sonce, ki se je dvignilo pomalem in počenilo na zelen grič. Zvečer pa bo šel parnik mimo istrske obale kakor truden pismo noša, ki se s temo vrača domov. Voda se bo penila pod kromom ladje, peno pa bo s tihotapskimi ustnicami srkal mrak.

Zdaj je poldan, žene sedijo ob culah in sonce je razdelilo svoje žarke, na vsako culo je položilo po eno rožnato liso, eno ženo čez mišičasta lica, eno na pletenje, na rep polenovke, ki moli iz fagota! In tako vsak dan, vsa leta; vse nazaj, tudi takrat, ko ni bilo parnikov, ko so bile samo jadrnice, samo vegasti čolni.

In vsak dan, vsa leta so jih k obali prinesli oslički. One so sedele na slemenastih hrbtih in pletle. Oslički so jih zibali, ko so pletle, in kangle polne mleka, težke, so visele ob strani. Ko so se vračale opoldan, so prazne kangle zvonkijale, one so sedele na osličih in pletle. In živili same ubirajo pot k gričem, na kamnite klance na pobočjih.

Glasni, vročekrvno glasni so dogodki v svetu, kričavi so zvočniki, toda žene na parniku pletejo in naše misli so se lepo uredile z zankami, ki se porajajo izpod močnih prstov. Zvočniki trobentajo s svojimi jeklenimi ustmi? Naj! Ministri mešetarijo, poslanici, predsedniki kramarijo z živimi ljudmi? Naj! Svoje računarske sanje pletejo?

Naše istrske mamice pletejo enakomerno, pletejo preprosto. Kdaj si za hip popravijo ruto, nato spet pletejo. Tako zdaj, ko jih ziba mali koprski parnik, tako potem, ko se bodo gugale na osličih, od Mude vse do gričev. Daleč so od zvočnikov, naravno, preprosto od nekod prihajajo in nekam gredo. Moške čevlje imajo nekatere, rute na glavi — toda ramena, ko da so iz dreva, in vrat, ko da je jeklen. Toda žene so, in pletejo. Svet se razburja — one pa niso zaje zanko k zanki. Parnik niha in sončne lise se premikajo na

culah. Obala je sveža, nekje je zelen travnat štrikot, ko da je pomlad razgrnila svojo zastavico. Naše istrske mamice pletejo našo zgodovino; preprosto, enostavno — toda trdno, kakor nogavico iz domače, ovčje volne. D-K-E.

Starost našega planeta

Kadar se gre za dogodke v vesoljstvu, ne računamo v desetletjih, ampak v milijonih letih. Bajka o postanku naše zemlje v 7 dneh je že davno za nami in danes nihče več ne verjame, da se je naš planet od nekod pritepel z vsem svojim živim inventarjem. Kemične preiskave zemlje se presenetljivo lepo ujemajo s sončnimi — tako, da je izključen vsak dvom, da ne bi bila zemlja otrok Sonca. Ta otrok pa je osivel starček, ki je v svojih mlajših letih, pred sto milijoni leti prenašal vsakovrstne izbruhe različnih "belezni". Za dobo pred nekaj tisočletji nam povedo letnice precej zanesljivo o starih Babiloncih, Asircah, Kitajcih in Egipčanih, iz časa do omenjene dobe pa je izginila vsaka sled o našem svetu.

Danes pa imamo seveda vsakovrstne dokaze za to, da je zemlja stara že stotine milijonov let. Po slojih gline posebno v severnih krajih moramo določiti njen postanek pred 25 tisoč leti. To je usedlino rek in jezer iz mogočnega ledenika. Toda bolj točni merilci časa so radioaktivne prvine. Radij sta iznašla Poljakinja Marija Skodlowska Curie in njen mož Julij in tako prva odkrila človeštvu radioaktivnost nekaterih snovi. Radij se nahaja v velikem delu rudnin in v večini kamenin — je redka kovina in nastaja sama po sebi in zopet prehaja v druge snovi, končno pa v svinec in plin helij. Visoka temperatura in visok pritisk v zemlji prav nič ne vplivata na spremembe in potek življenja teh prvobitnih snovi. Pojav prehoda v svinec in helij traja pa milijone let. Preračunati čas postanka radij vsebujoče rudnine pa niti ni težko, če vemo za količino radija v kamenini in letno količino iz njega nastale posebne vrste svinec.

Tudi uranova ruda vsebuje radij in znanstveniki so s točnimi računi ugotovili, da razpade njega 7900-til del v svinec. Torej se iz 1 kg urana v 790 milijon letih

zvari 10 gramov svinec. 79 milijonov let je torej stara uranova ruda, ako ugotovimo v njej 1 odstotek že nastalega svinec, 150 milijonov let pa, ako se nahajata v njej 2% svinec (plumbum, kemični znak Pb). Tako lahko sklepamo tudi na starost zemeljskih plasti, v katerih se je ta ruda našla. V začetku so našli le majhne količine svinec in sklepali, da je zemlja stara 100 milijonov let. Nova ležišča uranovih rud pa so vsebovala že preko 20% svinec, torej so bile te rude stare okoli 1 milijardo 500 milijonov let. Domnevamo, da izvirajo iz dobe, ko se je pričela magma ali žarja, bruhajoča še iz sredine žareče zemlje kot lava, na površini ohlajevati in strjevati tako, da je nastala na našem planetu tanka lupinica — skorja.

Magma je zapletena spojina mnogih snovi, je ohlajena zmečkastalov. Naj bo kakor koli, računati utegnejo biti precej točni Neovrgljivo dejstvo je, da se najstarejše kamene in rudnine častitljivi starčki eden dva tisoč milijonov let in ravnokamen ima zaslug, da so učenjaki lahko določili dobo zemeljskih pojavov. Tako računajo, da je trdna lupinica našega planeta nastala pred tisoč petsto milijoni let; pred 1 milijardo leti se je pojavilo organsko življenje (prva živa bitja). Tevek imenujemo eozočni ali arheozočni vek. Kambrijska doba ali doba skruparjev (rakov, ki so red živalskega debla členočevcev) je nastopila pred 800 milijoni let, 400 milijonov let nato je sledil začetek golenoluskovih rib ali devon, še 100 milijonov let pozneje, torej pred 300 milijoni let, je pričela karbonska doba (črni premog). Toda še ni konca. Slovenske Alpe so nastale v terciarni dobi pred kratkimi 50 milijoni leti in pomislimo, — to dobo, ko so nastale na dnu morij usledine iz izumrlihi živalmi, imenuje znanost že novi vek ali neozočni. Temu sledi ledena doba. Nastop človeka pa zaznamujemo pred 500 tisoč leti, konec ledene dobe pred 20 tisoč leti, za njo v najnovjšem veiku se zvrstila kamena pred 7 tisoč, bronasta pred 6000 in železna pred 3000 leti.

Skladi kamnov nam torej določajo pretekli čas. Kaj je bilo pred več ko poldrugo milijardo let, pa je človeškemu umu zaenkrat prikrito. Trajalo bo še nekaj časa, da bodo znanstveniki po kameninah, njih tvorbah in kemijskih preoblikovanjih še

natančneje mogli razbrati njih preteklost in začetek — rojstni list naše zemlje. Doba razkrivanja in zavojevanja sestavin zemeljske površine in sestavin prvobitnih snovi, to je elementov in njihov atomov je šele na začetku in ne bo dolgo, ko bomo stali morda pred epohalnimi ugotovitvami, da je nastalo vse iz ene same prvobitne snovi in da se bo vse moglo v to prvobitno snov zopet povrniti. Človek si osvaja atom, izdeluje sto tisoč snovi in prodira v svet elektronov in sorodnih elementov in kmalu bo pričel ustvarjati milijone novih doslej nesluštenih snovi. J. Z.

Zaposlenost v aprilu

Meseca aprila je bilo v tej državi zaposlenih 58,330,000 delavcev, ali 1,630,000 več kakor pred enim letom. Izmed njih jih je bilo uslužbenih 7,500,000 v agrikulturi (kmetijstvu).

Kadar se spomnite svojcev v starem kraju, pošljite jim lanski in pa letošnji Ameriški drščinski koledar! Stane letošnji \$1.65, lanski \$1.50. Pošljite nam naslov in vsoto, drugo izvršimo mi.

Ljubezen je globoka kakor morje. Čim več daje, tem več prejme. — Shakespeare.

Družabni razvoj ne gre nikoli po načrtih političnih in ekonomskih arhitektov.

Iskati napake na drugih je lažje kakor videti svoje.

Vedeti, kako svetovati, je umetnost učenja. — Amiel.

Seznam priredb slovenskih organizacij v Chicagu

Organizacije v Chicagu in okolici, ki žele imeti svoje priredbe označene v tem seznamu, naj nam sporoče podatke, enako tudi popravke v slučaju pomot!

Liberty Bell, No. 70 ARZ — piknik v nedeljo 6. junija na Carnegie vrtu v Willow Springsu.

Klub št. 1 JSZ — piknik v korist Proletarca v soboto 17. julija na Keglovem vrtu v Willow Springsu.

"Pioneer" št. 559 SNF — piknik v soboto 7. avgusta v Pilsen parku, Albany in 26. cesta.

Društvo št. 100 SNF — piknik v nedeljo 8. avgusta.

Stavija št. 13 SNPJ, slavnost 45-letnice v nedeljo 10. oktobra 1948 v jedrini dvoran.

SLOVENSKE IN ANGLEŠKE KNJIGE

Največja slovenska knjigarna v Zed. državah

Pišite po cenik PROLETARCU

2301-S. LAWDALE AVENUE
CHICAGO, 23, ILLINOIS

1 ZA VAŠ DENAR... Mnogo boljše kot vaša stara peč!

2 ZA POGLED... "New Look" je bleščača lepota!

3 PRIPRAVITE SE... Oglejte si jih pri vašem trgovcu ali pa v trgovini Public Service Company!

4 Modernizirajte se... NADOMESTITE TISTO STARO PEČ Z NOVO!

SEE THE NEW Automatic GAS RANGES

YOUR OLD FLAME HAS THE New Look!

PUBLIC SERVICE COMPANY OF NORTHERN ILLINOIS

When Profiteers Fall Out

It appears that a tax upon oleomargarine, which has been in effect since the minds of most living men remember not to the contrary, is about to be abolished by an Act of Congress.

We applaud the prospect from the standpoint of simple common sense. There is no good reason for making it hard for people to get a cheaper substitute for butter which, as in the case of oleo, is both palatable and wholesome.

However, the people should get more than a cheaper spread from the fight against oleo that has been waged during recent weeks. Another, and even more valuable, gain is the educational value of the legal conflict.

People should now understand better than before that laws are made, not to serve the public welfare, but to satisfy the interest and greed of powerful groups. Oleo was kept in the "doghouse" because the powerful dairy interests wanted it there. Those interests didn't care about the stomachs or the general health of the common people. What they did want was a corner on the butter industry and the profits that could be gathered by crippling competition.

The dairy interests are not the only group that is motivated by self concern. The same can be said of every big business under the sun. The oil interests are trying to influence legislation. Who can doubt that their pressure helped to nudge the nation into a reversal of its Palestine policy? And is there any cause to doubt that they and other self-seeking groups stand ready to plunge the nation into another bloody war of what Woodrow Wilson called "commercial and industrial rivalry" if they can benefit themselves by spilling the blood of workers?

If the above comments seem bitter, we hasten to assure our readers that we are only calling attention to a condition. What is important to understand is that such a condition is the natural consequence of the private profit economy which is still with us because the victims of that economy blindly vote for it.

The policies and viewpoints of the nation are influenced by the dominant economic groups and the workers are made to pay tribute as a result.

In the case of the dairy-oleo contest the people are getting a rare opportunity to see competition in action. Here is an instance in which profiteers are falling out. As a result the consuming public may be benefitted for a time—until the two industries get together on a plan for bleeding the public that will work to their mutual advantage.

If the price of butter and oleo falls as a result of freeing oleo from discriminatory taxes the gains made by the common worker will be more academic than real. The only way to end profit-taking is to abolish the profit system—by socializing the economy of the nation and producing abundance for use instead of scarcity for profit.—Reading Labor Advocate.

Social Security

Congress has been debating various social security act changes for the past several months—and no progress is in sight as yet.

There are a few VITAL changes which ought to be made in social security immediately. These changes have been recommended before—they are simple and could easily be made if congress had a mind to aid the nation instead of working for its own re-election.

Among the changes needed today are:

1. Increase the monthly income by at least fifty per cent.
2. Increase the amount which a pensioner may earn to augment his income from the present \$14.99 a month to at least \$43.33 per month (\$10 a week).
3. Reduce the age limit for retirement from 65 to 60.
4. Continue widow's pensions AFTER her youngest child has reached the age of 18 so that there is no break in her permanent income.
5. Add a comprehensive system of prepaid hospital and medical care insurance (not socialized medicine).

These recommendations are few, should not prove costly and they will increase the value of social security a hundred fold. Congress—act—don't talk!

Is This Civilization?

By K. M. LANDIS II
in Chicago Sun-Times

"One thousand to die for killing of Greek Minister," says the headline in an American paper. "154 executed in one day."

This beats Hitler's usual ratio for reprisals. In his hey-day, ten prisoners had to be shot for one German, and in extreme cases 100.

When the Gestapo leader Heydrich was killed, the Nazis went wild and leveled the Czech village of Lidice, killing 300 persons. The population was accused of having sheltered the assassins.

Even so, many people in the United States thought that Hitler was going too far, and some prominent Americans protested.

The prisoners who are now being put to death in Greece are not accused of aiding the man who killed the Greek Minister.

The crimes for which they are condemned occurred way back in 1944, during the civil strife when Britain was establishing the royalists in power. According to a dispatch from Athens, new hostages are being seized.

"While those already held are being shot in shifts, police are rounding up others on their blacklist. With fists and with rifle butts, they pounded the doors of 100 private homes Tuesday and broke down those whose sleepy-eyed owners were slow in answering. Women screamed and half-clad men tried to flee. Many men and women were stuffed into squad cars, never to see home again."

In the past we have disapproved of this kind of thing. The knock

on the door at night, the arrests without warrant, and the mass executions of political prisoners have not been considered a good democratic technique.

The British government has informed the Greek government of its "shock" over the executions. Denmark has protested with some vigor.

But a spokesman for our State Department says that the United States is not even considering a protest.

And Dwight P. Griswold, head of the American Mission to Greece, has stated that our mission has no criticism of the Greek judicial system, and that he is satisfied that justice has been done.

In what way are the reprisal killings by the Greek royalists any more worthy of our approval than those by the Nazis?

The bullets being used are bought with American money, and so far the guns, and the firing squads are dressed and fed with American money. Does this make savagery more respectable?

It may be, as President Truman claims, that we are in Greece to save civilization. But is it civilization we are saving?

Cooling Off

Hold on to your hat! Scientists who have taken the trouble to measure the heat coming from the interior of the earth reported at a meeting in Washington this week that it has dropped 25 per cent in 500 million years. Good heavens, what will happen to us in the next 500 years? Most of us won't be here to see that.

THE MARCH OF LABOR

2,336,000
AMERICANS ARE
NOW ENROLLED IN
COLLEGES AND
UNIVERSITIES.

IN THE PRESIDENTIAL ELECTION
OF 1944, 10% OF THE POTENTIAL
VOTERS IN THE POLL TAX STATES
VOTED, AS AGAINST 49% IN THE
FREE-VOTE STATES.

THE BLACK DEATH WHICH
SWEEPED EUROPE DURING THE 14TH
CENTURY, WIPE OUT HALF OF THE
BRITISH WORKING POPULATION.

VOTE THE STRAIGHT TICKET FOR
THE BEST IN HATS AND CAPS -
ALWAYS LOOK FOR THE UNION
LABEL IN THE HEADWEAR YOU BUY!

Newspaper PM Rescued

With pleasure and relief, we record the rescue of that maverick newspaper PM from an untimely death. PM may not print all the news, and, like the rest of us, its editors at times allow their prejudices to modify their vision; but their prejudices have never been commercial and they have printed news that more respectable—and more prosperous—newspapers preferred to think unfit to print. Under Marshall Field, PM has been both a gadfly and a counterweight, forcing other journals to report what they would rather ignore and providing a corrective for their conservative bias. With the purchase of controlling stock by Bartley Crum and Joseph Barnes, the paper is assured of remaining in liberal hands. Mr. Crum, a San Francisco lawyer who headed a group of Republicans for Roosevelt in 1944, is known to our readers both as a Nation Associate and as a champion of justice in Palestine. Mr. Barnes has made an enviable record as foreign editor of the New York Herald Tribune. The New York Newspaper Guild, which opposed sale of the paper to Clinton D. McKinnon, has welcomed the new management, recognizing its right to make personnel changes during a probationary period, provided they are not made in order to lower the wage scale. We share the Guild's confidence in the liberal character of the new owners and in their belief that they can "make PM a successful, dynamic newspaper." More power to them.—The Nation.

Starvation in Paradise

By RICHARD SASULY
Federated Press

To judge from the travel posters, Puerto Rico is a nice place to visit. The weather is mild. The sky is always blue and there are more than 300 miles of beaches.

But if you go there, don't wander too far from the beach. Some Puerto Rican may fall flat on his face in front of you. If he does, the reason will be simple hunger.

There are more than two million people in Puerto Rico and most of them are starving to death. That is a sweeping statement. It was made by a committee of eminent and respectable doctors.

It happens that Puerto Rico is our responsibility. The Governor of the island is appointed by the President of the U. S. He reports to the White House by way of the Interior Department. Laws of the U. S. apply in Puerto Rico. Unfortunately, there is no law against starvation.

Last May, Interior Secretary J. A. Krug decided it was time to find out why so many people were sick in the island paradise of Puerto Rico. He made his survey in the most respectable way. He went to the highly conservative American Medical Association for guidance.

In January a group of AMA doctors, headed by Dr. Ernest E. Irons, went to the island. Recently they came back with a report on what they saw.

There is a note of bewilderment in the doctors report. They found plenty of sickness. But it was the kind of sickness you can not heal by building more hospitals. The heart of the report is in two sentences:

"The greatest single factor in the health of the people of Puerto Rico is that of nutrition. The entire population of the middle and lower income groups is undernourished."

In less polite language that means a whole population is starving. It means children have swollen bellies. It means in the dark streets back of the docks one man will knife another for a dime to buy bread.

Starvation in Puerto Rico also means the island is a magnet for runaway plants from the states. At this point the doctors got somewhat mixed up.

Dr. Irons says it would be a good idea if more industry were established in Puerto Rico. Anyone who doesn't like starvation would agree. But then he says Puerto Rico industry has been held back "by reason of strikes fomented by labor leaders from the continent."

The doctor also thinks the Wage-Hour Act has "interfered greatly with the needle work industry in Puerto Rico."

All this could be excused if Dr. Irons were just a private physician who can recognize starvation when he sees it but wouldn't know a living wage rate if it hit him in the face. It happens Dr. Irons was working for the U.S. Government. His report was issued by the Secretary of Interior.

The simple facts might as well be faced. People are hungry in Puerto Rico because they don't have enough money to buy food.

As the doctors' report itself makes clear, Puerto Rico must import all kinds of food except sugar. If Puerto Ricans made more money, they would buy more food. More would be imported. If more were imported, the island wouldn't be starving.

Hunger in Puerto Rico is not just a humanitarian problem. Sweat shop operators on the continent have run away from unions here to profit by starvation wage rates. The labor leaders who Dr. Irons says "fomented strikes" were protecting American workers by organizing the island. At the same time they were solving the problem Dr. Irons and his committee couldn't solve: how to stop sickness and hunger in Puerto Rico.

The Political Notebook

James Terry Duce, vice-president of the Arabian-American Oil Co., which is coining dough from its Middle East concessions, admitted blithely to the Senate Small Business Committee that he slipped a few thousand bucks occasionally to Sheik Asad Al-Faqih, the Saudi-Arabian minister in Washington.

"For automobiles, furniture and things like that," he explained. "It is all charged to the account of his government."

Senator Wherry (R) of Nebraska inquired if that wasn't rather unusual.

"Not to the Saudi-Arabians," Duce answered. "Everything was charged to royalties. The automobiles, the furniture, everything. There was nothing improper about it."

Another Senator wanted to know if the oil men ever gave the Sheik something that wasn't charged to royalties.

Just as Christmas, replied Duce.

Sound investments: John Crosby, radio columnist for the N. Y. Herald Tribune, pointed out in his April 12 column that 2,000 banks sponsored radio programs in 1946, about six times as many as in 1942.

The news commentator most favored by the bankers, he quotes Banking Magazine as saying, is anti-labor speller Fulton Lewis, Jr., who has 26 of them as sponsors.

"Rarely, if ever," says Crosby, "has Mr. Lewis, Jr., been known to accuse a banker of foreclosing a widow's mortgage or stealing a depositor's dough."

How's your health, Mister? Chances are, if you're an average John Q. Citizen, it could be a lot better. Chances are, too, that you would do something about it if doctors' bills wouldn't strip you to the last dime.

National Health Assembly, meeting in Washington at beginning of May, brought together nearly a thousand people interested in problem—conservative medicals, union officials, Government health service people; called by Federal Security Administrator Oscar Ewing, confab is looking for common ground to get united action.

Unions are generally supportive; Wagner-Murray-Dingell National Health Insurance Bill, which would spread high-cost-of-being sick, prevent sudden big doctor's bills from ruining family budget.

But Representative A. L. Miller (R., Neb.), himself a doctor who sounds just like American Medical Association propaganda sheet, tells radio audience that W-M-D bill is nothing more than "desperate stubborn, relentless attempt to fasten socialized medicine on the country."

But Harry Becker, CIO Auto Union social security expert, said: "We feel that a Government program developing pre-payment plans, programs of training of doctors and nurses, a program for the provision of hospital beds and clinics and other medical facilities, is the answer."

Even the "Wall Street Journal" is disgusted with the "goings-on" of our "Brass Hats." Speaking of the armed services' latest proposal, the "W. S. J." says: "It strikes us as just a plain mess. Its adoption could be fatal. From the great number of men in uniform, we might be thrown into dangerous delusions of power, embracing the shadow of strength while forsaking its substance."

Milk Consumption Off; Prices Up In New York

New York City.—Milk consumption, which had increased steadily since 1941, fell off here last year, the Department of Agriculture reported.

Milk receipts in the metropolitan area were 4,466,280 quarts below the consumption figures for 1946, the report showed.

While the department did not ascribe it as the cause of the drop, it is probable that higher prices had something to do with the situation. The price for milk in stores rose from 14 cents during the war to 21 cents in 1947.

"No Sich Animal"

One gets rather fed up with all the talk about a free press—particularly when this talk comes from those who, as everyone knows, do not really want a free press.

In the majority of our newspapers there "ain't no sich animal." We do have a press free from government control, that is except in "emergency" periods. The real control of the press, however, is the control by the millionaire publishers or those publishers who have to depend upon the sale of advertising space to make profits. The game is such an open and shut one that we are surprised that anyone can be fooled into believing those Ponderous Pecksniffs who prate about a free press.

A lot was said about this matter recently at the meeting of editors in Washington, and more will be said about it in New York, where the newspaper publishers of the nation are meeting.

The few publishers in the country who put their responsibility to the public ahead of their desire to amass great profits but accentuate the general rule that profits come first in the publishing of a newspaper or a magazine.

The financial and industrial interests—a minority—are the largest buyers of space, and their interests are naturally served first. It is small wonder that those employed on newspapers, who watch day by day how the people are fooled, are the most cynical in sizing up the publishing game. Our mind goes back to one day in our early newspaper career, when we were forbidden to use, in the story of an accident in a large department store, the name of the owners, because they bought full pages of advertising. We had to write "A store in the neighborhood of etc.," etc.

We were not shocked by this, as we had become used to suppressing facts which the business office wanted either suppressed or played down. We could tell scores of such incidents.

Let's come down to the present. Some of the publishers are not merely millionaires—many are multi-millionaires. The sale of advertising space is a perfect cinch. The fat boys count what they spend in newspapers and magazines as business expense and take it off their taxes.

We can point out page after page of advertising by rich corporations and firms who have nothing to sell direct to the consumer. The money they spend to buy space is very often a bribe to the publishers to poison the minds of the public against labor and social legislation.

In this connection, take the report of an address of an officer of the National Association of Manufacturers:

"Mr. Parkes recalled that in the spring of 1946, 85 per cent of the public wanted price controls continued. NAM turned on the heat: three newspaper ads went to 327 newspapers . . . 52 press releases went out; the clippings, booklets and periodicals for community leaders carried the theme. . . . But eight months after NAM went to work, instead of 85 per cent favoring price control, only 26 per cent favored it."

The "turning on the heat" spoken of by Parkes had its effect upon millions of families in this country who today pay exorbitant prices for everything they must have in order to live.

So, don't depend upon the average newspaper to help form your opinions on matters affecting either you or your family. Remember again that all this talk about "free press" is mostly the same sort of bunk as the talk about "free enterprise." Again, there "ain't no sich animal."—The Advance.

Treat Strikers Like Other Citizens

Here is what happens when "Government by Injunction"—as reviewed by the Taft-Hartley Act—goes into operation throughout the land. In Oklahoma City, packinghouse workers went on strike. Armour & Company appealed to a court and secured an injunction prohibiting violence. A little later 14 members of the union were brought into court and fined a total of \$1,950.

Now, LABOR does not believe in violence, either on the picket line or anywhere else.

We know nothing about the facts in this case. What we do know is that if citizens, who are not union strikers, become involved in a scuffle on the street, they are sometimes arrested by a policeman and brought into court. They are not charged with contempt. They are fined a few dollars for fighting on the sidewalk.

Why shouldn't striking trade unionists be treated in the same way? If they commit violence, why not punish them like other citizens?

All this was thrashed out years ago and Congress passed the Norris-La Guardia Anti-Injunction bill. As a result, strikers were treated like other citizens and if they did anything unlawful they were punished like other citizens.

That worked all right until the Taft-Hartley bill was passed. It nullified the Norris-La Guardia law. Now, strikers are put in a class by themselves.

If they do something a judge doesn't like, they can be yanked into court and fined and imprisoned for contempt.—Labor.

Definitions

SENSE: Something a horse possesses that keep him from betting on people.

CLASSES: Among women there are three—the intellectual, the beautiful, and the majority.

EGOTIST: A man who tells you things about himself which you intended to tell him about yourself.

FOOLS: Those who know something about everything and everything about nothing.

LETTERS: Something that should be long enough to cover the subject and short enough to create interest, like a woman's skirt.

TRAFFIC: Where you sit in your car and watch the pedestrians whiz by.

MOTORIST: A person who, after seeing a wreck, drives carefully for several blocks.

ROAD MAP: A thing that tells a motorist everything he needs to know except how to fold it up again.

National Dairy Makes Record Profit

National Dairy Products Corporation of New York made more money in the first four months of this year than it made during the same period of the banner year of 1947, in spite of all the money spent by its subsidiary corporation in an attempt to break the Teamsters' Union in Hartford, Conn.

The added earnings of the big dairy combine were reported to a stockholders' meeting by President L. A. Van Bommel, according to the New York Times. The sales of National Dairy Products Corporation in 1947 totaled almost \$900,000,000, the executive reported.

He also revealed that the corporation has ramifications like a German cartel, declaring that "foreign subsidiaries are operating profitably," probably under open shop conditions such as its domestic subsidiary—General Ice Cream Corporation—is attempting to inaugurate in Hartford.